

Cabaretière Yvonne Groeneveld (zie pagina 19 en 31)

In dit nummer

Toespraak Premier Mark Rutte (met kanttekeningen van Silfraire Delhaye).....2

Een weggemoffelde massamoord.....3

De gruwelen van de Bersiap.....5

Agema haalt uit naar Kamervoorzitter.....11

Waarom ik geen Twijfelindo's zoek...12

Indischiana-Jones...13

Expositie 'Indië in Oorlog'.....17

Nieuw tijdschrift.....21

Toespraak Pia van der Molen, Friesland.....22

Toespraak Premier Rutte in Roermond...23

Interviewcollectie naar 'DANS'.....24

Rubrieken:

Recept, Korte Berichten, Toen en nu, Boekbespreking, Gedicht, Just4kids, Indische Agenda, Advertensi Mini, Column, Pasar Kalender.

Van de redactie

In dit nummer een terugblik op de herdenkingen n.a.v. het einde van de Tweede Wereldoorlog, nu 70 jaar geleden. Verder twee artikelen over de gruwelen van de Bersiap-periode, met name een bijzonder artikel dat wij lazten in het officiële orgaan van de Nederlandse Krijgsmacht en waar wij toestemming voor kregen om het in NICC Magazine over te nemen. Tevens het eerste deel van een interessant artikel van de auteur Ferdinand Geuther over de topografische expeditie waar zijn vader aan deelnam in 1948. Op de titelpagina een foto van cabaretière Yvonne Groeneveld, bekend van haar theatershows "Tante Eugenie" en "AS met een Indisch verleden".

Nog steeds ontvangen we veel reacties over NICC Magazine. Iedereen is nog steeds enthousiast

over de vormgeving en de inhoud, die unaniem als zeer informatief, educatief en heel gevarieerd wordt omschreven. Hartelijk dank daarvoor. Ook hebben wij al vaak gewezen op de mogelijkheid om **NICC Magazine als advertentie medium** te gebruiken. Hierbij nogmaals een oproep aan alle lezers die eigenaar zijn van een bedrijf of er werkzaam zijn als PR manager om NICC Magazine als mogelijkheid te zien om **uw bedrijf of product onder de aandacht** van nu ruim 8500 abonnees te brengen. Tevens willen wij een beroep doen op uw waardering als abonnee voor het zeer vele werk dat wij maandelijks aan NICC Magazine hebben. Houdt u in gedachten dat NICC Magazine geheel GRATIS is, hetgeen echter niet betekent dat wij geen kosten hebben. Juist in deze tijden is

uw betrokkenheid bij NICC Magazine van groot belang en vragen wij u om een vrijwillige **DONATIE**. Wij zullen u daarvoor zeer dankbaar zijn en u zult verzekerd zijn van een blijvende gratis toezending van uw geliefde en gewaardeerde NICC Magazine. Onze bankgegevens zijn: (BIC: RABONL2U) **NL39 RABO 0129216836**, t.n.v. **N.I.C.C.** te Den Haag. Mogen wij u tenslotte vragen om NICC Magazine zoveel mogelijk bij uw familie, vrienden en kennissen onder de aandacht te brengen? Vraag hen ook gratis abonnee te worden. Wij wensen u weer veel plezier met uw NICC Magazine. En mede dankzij uw donaties en advertenties kan ons NICC Magazine helemaal GRATIS blijven.

Hans Vogelsang, hoofdredacteur.

Toespraak Premier Mark Rutte tijdens de Nationale Indië-Herdenking 2015

Op zaterdag 15 augustus 2015 vond in tegenwoordigheid van Koning Willem Alexander in Den Haag de herdenking plaats van het einde van de Tweede Wereld-oorlog in Zuidoost Azië door de capitulatie van het Japanse leger, dit jaar 70 jaar geleden. Minister-president Mark Rutte hield hierbij ook een korte toespraak, die hierna integraal wordt weergegeven.

Majesteit, mijnheer Wiebenga, dames en heren,

Zeventig jaar geleden capituleerde Japan en kwam er ook in Zuidoost Azië een einde aan de Tweede Wereldoorlog. Het is goed dat we dit bijzondere moment vandaag extra markeren.

Tegelijkertijd is dit ook de dag waarop we ieder jaar bij dit monument samenkomen om de slachtoffers van de Japanse bezetting te herdenken. Dat doen we omdat de oorlog in Indië en de moeilijke jaren die daarop volgden, toto op de dag van vandaag deel uitmaken van het persoonlijke verleden en de familiegeschiedenis van een grote groep Nederlanders. Daaronder ook mijn familiegeschiedenis en daarom ben ik hier. Net als u.

Er is in die zeventig jaar veel gezegd en veel gedaan. Maar er is lange tijd ook veel niet gezegd en niet gedaan. Ik wil dat zeventig jaar na dato hardop uitspreken. Want het verhaal over de omgang met het Indische oorlogsleed is een moeilijk en pijnlijk verhaal.

De regelingen met de erkenning van achterstallige salarissen en de geleden oorlogsschade lieten lang op zich wachten. De acties hiervoor en de behandeling ervan en de uitvoering met formulieren, bezwaren en procedures raakten pijnlijk aan oude wonden en verdrongen herinneringen. Zo verdwenen de goede bedoelingen van de regelingen naar de achtergrond. En daarmee is bij de Indische gemeenschap een gevoel van miskenning blijven bestaan over het gebrek aan begrip bij anderen voor de ondergane oorlogsverschrikkingen in Azië. Dat betreurt ik.

Maar zeventig jaar na de Japanse capitulatie zijn we er ons meer dan ooit van bewust dat dit deel van onze geschiedenis blijvende

aandacht en een actieve herinnering vraagt. Laat ons daar samen voor zorgen. Laat ons ervoor zorgen dat het gevoel van onbegrip en het verdriet dat velen daarover hebben gehad of nog

hebben, langzaam maar zeker wordt weggenomen.

Om te beginnen door deze jaarlijkse bijeenkomst bij te wonen; elkaar verhalen te vertellen en de nieuwe generaties

te betrekken bij dit deel van ons gezamenlijk verleden. Dank u wel.

Mark Rutte

Kanttekeningen naar aanleiding van de toespraak van premier Mark Rutte tijdens de Indië-Herdenking op 15 augustus 2015

De Stichting "Het Indische Platform" is verheugd dat de Minister-president Mark Rutte aandacht vraagt in zijn toespraak bij de 70^e herdenking van de capitulatie van Japan voor het moeilijke en pijnlijke verhaal van de Nederlanders in voormalig Nederlands-Indië. Het is alleen erg jammer dat de Minister-president onduidelijk is over de regelingen met betrekking tot de erkenning van de achterstallige salarissen en geleden oorlogsschade.

Daarvan zijn de Nederlanders die zich op 15 augustus 1945 op Nederlands-Indische grondgebied bevonden of van daaruit door de Japanse bezetters naar elders waren getransporteerd, tot op heden nog steeds uitgesloten.

De "Indische Kwestie" betreft juist die uitsluiting van betaling van de achterstallige oorlogssalarissen aan Nederlandse militairen en ambtenaren, in dienst van de Nederlands-Indische overheid en diskwalificatie van oorlogsschade op grond van het territorialiteitsbeginsel van Nederlandse burgers in Nederlands-Indië, ingevolge de Wet Materiële Oorlogsschade.

De erkenning daarvan is in de toespraak van Premier Rutte bij de 70^e Herdenking van de Japanse capitulatie vaag en onduidelijk. Het feit dat hij het gevoel van miskenning bij de Indische gemeenschap betreurt, geeft aan dat de Minister-president vindt dat Nederland begrip moet tonen voor ondergane oorlogsverschikkingen

Zijn oproep is mager en niet echt overtuigend.

Desondanks blijft de Stichting "Het Indisch Platform" zich inzetten om de erkenning van de achterstallige salarissen en geleden oorlogsschade verder te verduidelijken en blijft daartoe in overleg met de Staatssecretaris van VWS, Martin van Rijn. Op zeer korte termijn zal dit overleg, mede naar aanleiding van de inhoud van de toespraak van Premier Mark Rutte, worden voortgezet.

Namens de onderhandelingsdelegatie van Stichting "Het Indisch Platform" betreffende "De Indische Kwestie",

Silfraire Delhaye, voorzitter.

Een weggemoffelde massamoord in Indië

Door: Louis Zweers

Louis Zweers promoveerde op 17 augustus 2015 op de rol van de media tijdens de periode van de koloniale oorlog (1945-1949) in voormalig Nederlands-Indië. In dit artikel verwoordt hij zijn afschuw van de rol die Nederland gespeeld heeft met betrekking tot de onderbelichting van de moordpartijen door Indonesische milities op Nederlandse en Nederlands-Indische burgers, die terecht zouden moeten worden gerekend tot de categorie oorlogsmisdaden.

De redactie plaatst dit stuk van Louis Zweers als inleiding op het grote artikel dat hierna komt en

de gruwelijkheden van de beruchte Bersiap-periode belicht. Wij vinden dat het de hoogste tijd wordt om iedereen ervan te doordringen dat niet slechts de Nederlandse militairen in die periode zich misdragen hebben, maar dat ook van Indonesische zijde er een regelrechte tendens was om alle Nederlandse en Nederlands-Indische mensen op de meest gruwelijke wijze "een koppie kleiner te maken", mannen, vrouwen en kinderen zonder uitzondering. Wij hopen dat de aandacht hiervoor door de andere Indische media zal worden opgepakt teneinde: 1. Deze

onderbelichte feiten aan het daglicht te brengen en 2. Aan te tonen dat aan beide zijden afschuwelijke daden werden gepleegd, waarbij wij ons zelfs afvragen of de handelwijze van de Nederlandse militairen niet deels het gevolg was van de bloedige moordpartijen, door Indonesische milities gepleegd. De redactie van NICC Magazine ondersteunt dan ook volledig de bij veel mensen ontstane behoefte naar een gedegen onderzoek naar de gebeurtenissen in die periode, mits dit op waarheidsvinding gebaseerd is en eenzijdigheid uitsluit. De redactie.

Massamoord op Indische Nederlanders onderbelicht

In de meeste publicaties ligt de nadruk vooral op de oorlogsmisdaden die door de Nederlandse militairen in Indië in de periode van 1945 tot 1949 zijn gepleegd. Het is opmerkelijk dat er zo weinig wordt ingezoomd op de oorlogsmisdrijven die in diezelfde periode van Indonesische zijde zijn gepleegd. Waarom is de massamoord op Nederlanders en Indische Nederlanders (maar ook op Chinezen) in de Nederlandse media en geschiedschrijving zo enorm onderbelicht?

Na de Japanse capitulatie en het uitroepen van de Indonesische Republiek op 17 augustus 1945, ontstond een chaotische situatie. Vanaf het najaar van 1945 tot het voorjaar van 1946, de zogeheten Bersiap-periode, zijn vele duizenden weerloze burgers door ongeregelde Indonesische strijdgroepen op vaak afschuwelijke wijze vermoord. De haat van de Indonesische revolutionairen, veelal jongeren, aangewakkerd door de Japanse propaganda en indoctrinatie tijdens de bezetting van Indië maar ook door de worde over de vooroorlogse koloniale repressie, werd voornamelijk geprojecteerd op de (Indische) Nederlanders, maar ook op Ambonezen en Chinezen, die men als pro-Nederlands beschouwde.

Grove schendingen van mensenrechten

Het zijn dan ook met name de buitenlandse historici (zoals William Frederick) die voor het eerst hebben gewezen op het genocidale karakter van dit optreden. Wat later stelden Herman Bussemaker en Willy Meelhuijsen, historici en tevens ervaringsdeskundigen, hun boeken over de Bersiap-periode samen. Helaas hebben hun boeken relatief weinig aandacht opgeroepen, behoudens in eigen

kringen. Het is ironisch dat Nederland zich nooit druk heeft gemaakt over deze ernstige vormen van mensenrechtenschendingen.

Overigens zijn er heel weinig beelden van deze uitbarstingen van geweld gemaakt. En zonder beelden worden die afschuwelijke drama's nauwelijks opgemerkt. De Nederlandse dagbladen schreven destijds wel artikelen, zonder foto's, over het geweld, waarbij vooral geput werd uit Britse bronnen. Nederlandse fotografen en oorlogscorrespondenten waren nauwelijks aanwezig in Indië. In de foto-archieven zijn wel beelden van slachtoffers, die later in de massagraven aangetroffen werden terug te vinden. En er zijn ook verslagen van overlevenden. De laatste ooggetuigen zijn nu hoogbejaard.

Deze oorlogsmisdaden speelden zich vooral af in de afgelegen binnenlanden van Java en Sumatra, en ook in de stedelijke enclaves die door de Britten dienden te worden beschermd. Nederlandse troepen hadden nog geen toestemming van het Britse interim-bestuur om op Java te landen. Recente onderzoeken (zoals van Dr. Abdul Wahid) komen uit op minstens dertigduizend slachtoffers, inclusief duizenden vermisten.

Nabestaanden zwegen over hun ervaringen en hun pijn werd nooit erkend.

Etnische zuiveringen

Een voorbeeld is het verhaal van de Nederlandse familie Francken die op een onderneming in de bergen op Oost-Java woonde. Deze familiegeschiedenis is door Inez Hollander in haar boek *Verstilde stemmen en verzwegen levens* beschreven. Tijdens de Tweede Wereldoorlog stierf vader Francken in gevangenschap. De andere gezinsleden overleefden ternauwernood de Japanse kampen. Vlak na de Japanse capitulatie is door het Rode Kruis een foto gemaakt van de broodmagere zussen Joke (13) en Willy (15) Francken in de openluchtkeuken van het zeer overbevolkte kamp Banjubiru op Midden-Java. De familie Francken werd met een konvooi naar de havenplaats Surabaya in Oost-Java vervoerd. Op 28 oktober 1945 werd dit konvooi, met vrouwen en kinderen, vlakbij het Brantas Hotel in Surabaya aangevallen door Indonesische milities. Ruim honderd (Indische) Nederlandse vrouwen en kinderen, inclusief hun Brits-Indische Gurkha begeleiders, werden vermoord. Joke en Willy Francken werden bij deze aanval afgeslacht. Zoon Harry en zijn moeder overleefden dit bloedbad en werden gerepatriëerd naar Nederland.

Ook de Chinese bevolkingsgroep had het zwaar te verduren. Zo werden de omgeving van Batavia en het achterland bij Medan etnisch gezuiverd door de Indonesische milities. De Britse kolonel Laurens van der Post beschrijft in zijn boek *The Admiral's Baby* het tragische voorval op de kleine Sunda-eilanden waar Indonesische strijdgroepen de hele Chinese gemeenschap van zo'n vijftienhonderd mensen uitmoordden.

Roep om onafhankelijkheid

Van der Post nam waar dat de komodo's de rottende lichamen van de slachtoffers opaten. Deze gebeurtenis heeft hem nooit meer losgelaten. Trouwens, deze afrekeningen vonden plaats nog voordat een Nederlandse militair voet op de Javaanse bodem had

gezet. De Britten waarschuwden de Nederlanders dat de geest uit de fles was. De roep om onafhankelijkheid was niet meer tegen te houden.

Van der Post vreesde dat het bij een Nederlandse militaire inmenging tot grootschalig geweld zou komen en interpreteerde dit voorval als een symbolische waarschuwing voor de in zijn ogen onverzoenlijke Nederlanders.

Pas in maart 1946 arriveerden de eerste Nederlandse militairen. Daarna zou de geweldsexplosie met naar schatting zo'n 150.000 Indonesische slachtoffers (inclusief die van de interne Indonesische strijd) pas echt goed losbarsten. De Nederlands-Indische slachtoffers van de bersiap waren ondertussen vergeten.
De Volkskrant

(advertentie)

Reparatie van iPhone, iPad en nu ook android. Klik [hier](http://www.borca-online.nl/iphone-en-ipad-reparatie) voor de aanbieding
<http://www.borca-online.nl/iphone-en-ipad-reparatie>

**Borca Online
Computer Service**

**Weimarstraat 39
2562 GP Den Haag
070-364 2806
www.borca-online.nl**

De gruwelen van de Bersiap Bloedige moordpartijen op grote schaal

Door: Menke de Groot

Waarschuwing: dit artikel bevat schokkende foto's

Machtsvacuüm na de Japanse capitulatie

Tijdens de bezetting van Nederlands-Indië door Japan, op 8 november 1944, vond er een grote demonstratie te Batavia plaats. Demonstranten voerden poppen van Churchill, Roosevelt en Van der Plas mee en verbrandden die.

Soekarno hield een vurige rede en zei onder meer: "Onze jongens moeten zo nodig bereid zijn de Indonesische bodem te besproeien met hun bloed en tranen opdat het land vruchtbaar en welvarend wordt."

Soekarno, Hatta en Radjiman vertrokken op 9 augustus 1945 van Batavia naar Saigon, het hoofdkwartier van de Japanse Opperbevelhebber van Zuid-Oost Azië, waar zij op 11 augustus deelnamen aan een conferentie over de politieke toekomst van Indonesië. Soekarno sprak hierbij de woorden: "Ongetwijfeld is deze gave, dit verlenen van de onafhankelijkheid, een gunst van de meest heilige majesteit, de Tenno Heika, voortgekomen uit diens oneindige wijsheid en wij wensen onze eeuwige dank daarvoor uit te drukken".

Op 15 augustus 1945 capituleerde Japan en op 17 augustus werd onder leiding van Soekarno en Hatta de Republiek Indonesië uitgeroepen. Een poging van het Japanse Hoofdkwartier deze proclamatie te verhinderen werd onvolledig uitgevoerd en had geen enkel effect. Doordat er op dat moment geen geallieerde strijdkrachten aanwezig waren die het gezag van de Japanse militairen konden overnemen, kreeg de Republiek tijd en gelegenheid aan invloed te winnen en macht uit te oefenen. Pas op 29 september 1945 kwam een detachement Britse troepen ter sterkte van nog geen duizend man te Batavia aan.

Start van het moorden op grote schaal

De Britse bevelhebber op Java zag, mede onder de indruk van alarmerende berichten, de toestand zeer ernstig in en geloofde dat hij rekening diende te houden met het bestaan van de nieuwe Republiek.

Het Nederlandse bestuur vernam hierop tot haar grote ontsteltenis dat deze man bij aankomst te Batavia had verklaard dat hij de Republikeinse partijleiders op Java en Sumatra zou verzoeken het bestuur in de door hen gecontroleerde gebieden op zich te nemen. Dit was praktisch een erkenning van de Republiek als regeringsorganisatie.

De Nederlandse regering protesteerde dan ook tegen deze gang van zaken, die geheel in strijd was met eerder gemaakte afspraken.

De Britse troepen vermeden aldus alle handelingen die hen in conflict zouden brengen met de Republikeinen, waardoor hen mogelijk een rol zou kunnen worden opgelegd bij het herstel van het Nederlandse gezag. Als gevolg hiervan werd het Republikeinse bestuur aan alle kanten ontzien en werden alle belangrijke contingenten Nederlandse troepen voorlopig te Malakka vastgehouden.

Al ver voor de capitulatie van Japan weerklonk overal in de steden, de kampongs en de desa's de Japanse oorlogspropagandazender door luidsprekerhuisjes, die in opdracht van Soekarno waar mogelijk geplaatst waren. Op 8 augustus sprak Soekarno: *"Amerika, Nederland en Engeland vechten nu tot het uiterste om hier terug te keren. Strijd tot de dood om hen te vernietigen"*. Door een gebrek aan aanwezigheid van beschermende troepen konden de op handen zijnde bloedbaden zich na de capitulatie van Japan in alle gruwelijkheid gaan voltrekken.

Medio 1945 was door de Japanners PETA opgericht, een door hen geleid vrijwilligersleger, bestaande uit Indonesiërs. Dit nieuwe jongerenleger bestond uit 38.000 man en was ingedeeld in bataljons van 500 personen. Daarnaast waren er nog de Indonesische hulptroepen, de zogenaamde heiho's. Al die jongeren leerden dat Nederland, Engeland en Amerika hun vijanden waren en Japan hun vriend. Generaal Soetomo, bijgenaamd Boeng Tomo, zorgde ervoor dat het voor vrouwen en kinderen levensgevaarlijk was om de interneringskampen te verlaten. Feitelijk was men nergens meer veilig.

Dodentallen van de Bersiap

Loe de Jong ging er vanuit dat tussen de 3.400 en 3.500 mensen

werden gedood tijdens de Bersiap. H. Th. Bussemaker (2005) heeft

een dodental van tussen de 3.500 en 20.000 genoemd en de Amerikaanse historicus William H. Frederick kwam tot een aantal van 25.000 tot 30.000 doden. Er is daarnaast grote discussie over het aantal mensen dat vermist werd, hoogstwaarschijnlijk in een massagraf verdween en nooit teruggevonden werd.

Wat wel met zekerheid gezegd kan worden is dat doordat deze mensen, waaronder Nederlanders, Chinezen, Ambonezen, Timorezen, Menadonezen en Indonesiërs, vlak na de Tweede Wereldoorlog en voor de onafhankelijkheid van Indonesië vermoord werden, de doden van de Bersiap, slachtoffers van moordpartijen op grote schaal, een tijd uit de publieke aandacht verdwenen.

Na de eerste Bersiap volgde een tweede periode, de zogenaamde tweede Bersiap-periode, in juli-augustus 1947, toen, mede onder invloed van de activiteiten rond de Eerste Politieke Actie, een golf van nieuwe moordpartijen plaatsvond onder (Indische) Nederlanders die na de Indonesische Onafhankelijkheidsverklaring voor de Indonesische nationaliteit hadden gekozen maar aan wiens loyaliteit getwijfeld werd.

Soerabaja, stad van de angst: de slachting in de Simpangclub

Op 15 oktober 1945 werd een groot aantal mensen door

extremisten uit hun huizen gehaald en naar de Simpangclub

gebracht, een vroegere sociëteit, die toen in gebruik was als hoofdkwartier van de communistische Pemoeda's. Zij dienden met de ruggen tegen elkaar en met het hoofd tussen de knieën plaats te nemen op de galerij voor de biljartzaal. Aldaar werden ze gefouilleerd en wanneer er een oranje kokarde of een rood-wit-blauw strikje werd gevonden ontkleed, afgeranseld en met de punt van de bajonet gestoken.

Twee personen werden direct al met een aangespitste bamboestok doorstoken, waarna de lijken, samen met de lichamen van enige gewonden, in het nat van de overgelopen toiletten en urinoirs werden gesmeten. De biljartzaal diende als gevangenis, waar zich gruwelijke moordtonelen afspeelden. Een vijftienjarige jongen, wiens moeder en broer voor diens ogen waren afgeslacht en die begon te schreeuwen: "Mountbatten, help ons!" werd naar buiten gesleept en met een geweerkolf de nekwervels gekraakt.

Een man werd aangesproken door zijn jeugdige beulen, waardoor hij opkeek en hiervoor gestraft werd met een slag over de rug met een zwaar stuk hout. Toen de man door de pijn vloekte werd hij doodgeslagen, zijn lijk letterlijk in stukken gehakt. Van een jongen van zestien, die hier iets van wilde zeggen, werden de hersens ingeslagen met een stuk ijzer.

In de avonden dienden de gevangenen die nog leefden, door

speren gedwongen, plaats te nemen in een vrachtauto, die naar de gevangenis in de Werfstraat reed. Van de 25 man die op de auto geladen werden bereikten er zes ernstig gewond maar levend hun bestemming. De rest was doodgemarteld. Intussen werden elders in Soerabaja handgranaten gegooid in een autotransport van vrouwen en kinderen naar de havens.

Moorden te Batavia

Te Batavia dreven in het Molenvliet de naakte lijken van vermoorde blanken. Op 13 oktober 1945 om drie uur 's morgens werd de heer Grootenboer door extremisten uit zijn huis aan de Defensielijn van den Bosch ontvoerd en bij de ingang van Kwitang West Gang 7 op gruwelijke wijze gemarteld en vermoord. Frits Bekker, die onderweg naar huis was, werd omsingeld, gegrepen en bij de ingang van Kwitang West Gang 10 afgemaakt. Twee dagen later werd een einde gemaakt aan het leven van de Indo-Europeaan Tjiptohardjo, eigenaar van het restaurant Asia Radja.

Een bende onder leiding van Noer en Said bin Miiem en Sipin bin Kantelan slachtte 23 Europeanen, 7 Indonesiërs, 5 Chinezen, 4 Ambonezen en 2 Brits-Indiërs af. Nadat de slachtoffers per auto op de plek van bestemming waren aangekomen werden zij onder een asamboom verzameld. Intussen waren de bendeleden reeds gewaarschuwd en kwamen met goloks en piso-blati's naar de toekomstige slachtplaats. Aldaar

werden hun slachtoffers van achteren aangevallen en vermoord. Het graf werd later ontdekt in een oude Japanse loopgraaf, terzijde van de weg naar Tangerang.

De familie Jonathans, bestaande uit 18 personen, tien mannen, zeventien vrouwen en een baby, werd door een bende van twintig man uit huis gehaald en op het Engelse golfterrein aan de Laan Tegelan op weerzinwekkende wijze vermoord. De baby werd levend in een negen meter diepe put geworpen. De lijken van de achttien andere personen volgden enige ogenblikken later. Het echtpaar Portier werd op Tegelan nummer 9 door een troep bestaande uit acht Pemoeda's overvallen. De ouders en het oudste meisje, Ida, werden op gruwelijke wijze met kapmessen vermoord en de vier overgebleven kinderen ontvoerd. Men vond hen later terug bij een Indonesische familie in een kampong.

Moorden op Ambonezen en Chinezen

De Ambonees Tanalepe was op 22 september 1945 's avonds om zeven uur met de auto onderweg toen hij ter hoogte van het Manggarai-viaduct werd aangehouden door een troep extremisten. Hij werd uit de auto getrokken en met goloks afgemaakt. Zijn lijk werd op alle mogelijke manieren verminkt en in zijn buik werden bamboesperen gestoken.

R. Tahalele, 71 jaar oud, werd op 3 oktober 1945 in zijn huis

vermoord omdat hij protesteerde tegen de beroving van zijn spullen. De heer Risakotta op Kwitang maakte bezwaar tegen het stelen van zijn barang en werd onmiddellijk daarop van het leven beroofd. Ismaël uit Pengodokan vermoordde 72 personen tijdens de Bersiap-periode maar werd later opgepakt en berecht.

De moord voorbereid op 2.300 Nederlanders

Er werden plannen gesmeed om de 2.300 Nederlanders, die gevangen zaten in de gevangenis in de Werfstraat te Batavia, door verbranding en vergiftiging om het leven te brengen. De bewakers hadden veertig drums en blikken met benzine en andere brandbare olieproducten in alle gangen van de gevangenis neergezet. Deze misdaad werd vrijdeld doordat de Ambonees Patiradjawani, die als gevangene van de Kempeitai aldaar gezeten had, nu bewaker van de Nederlandse gevangenen was geworden en de plannen doorgaf aan Jack Boer, een inlichtingenofficier.

Boer kreeg toestemming van de Britten, tien goed getrainde Gurka's en een tank. De tank schoot een gat in de muur van de gevangenis, de Gurka's stormden naar binnen en schoten alle bewakers neer. Alle gevangenen konden toen bevrijd worden en brachten het er, dankzij de oplettende bewaker Patiradjawani, levend af.

Moorden te Koenigan

Te Koenigan werden in oktober 1945 23 Europeanen gearresteerd

en vermoord door extremisten, waarbij de politie medeplichtig was. De moord geschiedde in twee groepen: de eerste eenheid van 12 personen werd op de pasar tentoongesteld waarbij door de Masjoemi-aanhangers tot geweld werd aangezet. 's Middags werd bekend gemaakt dat de Europeanen 's avonds om negen uur naar de gevangenis zouden worden overgebracht.

Toen deze mensen op het afgesproken tijdstip een voor een uit het politiebureau werden gehaald viel de verzamelde meute hen direct aan. Slechts enkele overlevenden bereikten de gevangenis, waar zij samen met de lijken werden opgesloten. De volgende dag haalde de politie de tweede groep personen uit de gevangenis en het dan nog beter bewapende volk startte direct een lynchpartij. Eerst werden handen en ledematen afgekapt en vervolgens stak men met bamboespitsen op de slachtoffers in.

De levenden en doden werden in dezelfde cel als de eerste groep ondergebracht. De directeur van de gevangenis gaf opdracht beide groepen te begraven. De personen die nog ademden werden eerst met stenen en spaden bewerkt maar toch vonden meerdere personen uiteindelijk de dood doordat zij levend begraven werden.

Moorden bij Brastagi en Balapoelang

In een kampong bij Brastagi werd een massagraf gevonden met de lijken van op onmenselijk wijze

omgebrachte mensen, merendeels Indonesiërs, die in Medan voor Nederlanders hadden gewerkt of van pro-Nederlandse gevoelens werden verdacht. Te Balapoelan werd op 17 augustus 1946 een aantal Europeanen bijeen gejaagd, terwijl het volk werd aangespoord de vernietiging van deze mensen bij te wonen.

De slachtoffers werden een voor een naar een put gesleept en daar gedwongen drie keer een buiging te maken voor de Republikeinse vlag. Vervolgens werden zij met bamboespieren doorstoken en kregen een slag op het achterhoofd, die als genadeslag bedoeld was. Daarna werden de lijken in de put geworpen. Echter, niet allen waren overleden: twee kinderen waren nog niet dood; men greep hen bij de enkels vast en kraakte de schedels tegen de wand van de put.

Andere wreedheden

In de omgeving van Bandoeng werden door een bende, die later gearresteerd kon worden, in augustus 1946 negentig Chinese en Indonesische ingezetenen brutaal vermoord. Een patrouille die op 24 juli 1947 naar de onderneming Kalibongo trok trof in het oerwoud verschillende

Europeanen aan en te Litsin in een ravijn veertien personen in bijna verhongerde toestand.

Vlak bij deze plek vonden de soldaten een zwaar gewonde vrouw, die met man en vijf kinderen uit huis gelokt was en door Republikeinen meegenomen naar het ravijn. Aldaar waren de kinderen voor de ogen van de ouders afgemaakt en de man vervolgens ook vermoord. De vrouw had met een slagwapen een klap in de nek gekregen en was voor dood achtergelaten.

Na een zoektocht werden twee kinderen van zes en vier gevonden, die vertelden dat hun vader en zuster waren vermoord; drie kilometer verder vond men een vrouw met haar twee kinderen, die vertelde dat haar echtgenoot en twee andere kinderen gedood waren.

Moorden in kampong Djamboe

De 26ste juli 1947 trof de patrouille drie Europeanen, die vertelden dat in kampong Djamboe zeventien Europeanen vermoord waren. De patrouille trof hierop in een ravijn de lijken aan. De lichamen vertoonden tekenen van bestiale martelingen. Een man miste de linkerarm en had diepe kapwonden in de nek, terwijl de buik was opengesneden.

Zijn negentienjarige dochter miste de linkerborst, had een

kapwond in de nek en een speerstoot in het schaamdeel. Zij was, volgens de overlevenden, eerst verkracht. Het oudste zoontje (twaalf jaar) had een opengekapte dij en kuit, alsmede een kapwond in de nek, terwijl de schedel half weggeslagen was. Anderen waren afgemaakt door speerstakingen in borst en buik.

Moordluitenant Adjeng

Adjeng bekende 35 moorden, begaan tijdens de Bersiaptijd, maar het waren er waarschijnlijk veel meer. Tijdens de Bersiap trad hij op als beul in de omgeving van de Drossaersweg, toen hij begon met het vestigen van zijn persoonlijk moordrecord. Hierna vertrok hij naar Poerwakarta, waar hij bij de T.N.I. werd bevorderd tot luitenant. Op deze lokatie schepte hij er genoeg in elf personen naar de andere wereld te helpen.

Na zijn arrestatie verklaarde Adjeng van mening te zijn geweest geheel in de geest van Soekarno te hebben gehandeld, die indertijd op het Koningsplein de bevolking had opgeroepen tot de Revolutie. Een Europeaan herkende Adjeng direct na zijn arrestatie als de moordenaar van zijn vrouw, dochter en zoon.

Gevallen van moordlust te Cheribon

Het centrum van rijke Chinese grondbezitters in Cheribon werd totaal vernield en zes personen waren op brute wijze vermoord. Te Tjilimoes werden minstens twintig Chinezen, waaronder kleine kinderen, afgeslacht. Vlak voordat een hulpexpeditie onder kapitein van Buuren, die eerder adjudant was geweest van generaal de Waal, het gebied binnenrukte waren nog enige Chinezen, in het aanzien van hun familie, letterlijk tot stukken gehakt. De Waal schreef dat hij de lijken, of beter de brokstukken, nog had zien liggen.

Luitenant-kolonel Luessen vond, op aanwijzing van de daders, de

acht lijken van Europese vrouwen in een put. Zij waren ter viering van het eenjarig bestaan van de Republiek door een troep Republikeinen eerst verkracht, vervolgens bruto vermoord en in de put geworpen. Sergeant Vrijens van de NEFIS in Bandoeng, wiens vrouw in oktober 1945 met tal van anderen werd vermoord, wist in de buurt van Proepoek enige moordenaars te arresteren.

Op hun aanwijzingen werden de stoffelijke resten van achttien Europeanen opgegraven. Ooggetuigen verklaarden dat te Boeloepoelan en in de Proepoek vijfhonderd mensen waren vermoord tijdens de Bersiap.

Verraad in eigen gelederen

Te Bandoeng werd een zekere (Paul?) Halkema gearresteerd die in de Bersiaptijd tegen vijf gulden per persoon per betja Europeanen onder één of ander voorwensel over de Demarcatielijn wist te vervoeren. De vrouwen werden te Tjiateul door Pemoeda's verkracht en onthoofd. Hij bekende verder onder meer dat enkele Europese jongens levend begraven waren omdat er na een geallieerd luchtbombardement spiegeltjes op hen waren gevonden.

Bloedbaden in Tegal

In Slawi, Tegal, bevond zich een massagraf, waarin duizenden Indo-Europese personen begraven lagen. In de Kraton vond men de

graven van enkele vermoorde families en in Brebes een graf waarin een vijftigtal Oost-Indonesiërs hun laatste rustplaats hadden vonden. In Djati Barang Lor bevond zich een graf met twintig slachtoffers, terwijl een put te Balaipoellang de resten van zestien mannen, vrouwen en kinderen, die op de meest onmenselijke wijze aan hun einde waren gekomen, bevatte.

Het betrof hier een aantal Indo-Europese families die eerst dagenlang in een huis met de grofste middelen gemarteld en onteerd werden en vervolgens bloedend naar de put gesleept om te worden onthoofd. De kleine kinderen sloeg men met het hoofd tegen de stenen rand en wierp ze daarna in het water.

Toen het water de put vulde en als laatsten de twee jongste kinderen van de moeder aan de beurt waren werden de beulen moe. Zij sloegen niet hard genoeg en de wond was te ondiep om de kleintjes aan de verdrinkingsdood bloot te stellen. Deze kinderen overleefden het drama en werden later opgevangen door familieleden.

Als laatste bedrijf van het bloedige Tegalschouwspel werden op zekere dag alle jonge mannen van

Indo-Europese afkomst door de politie van Tegal opgehaald en aan de rand van een massagraf met hakmessen afgemaakt. Slechts één jongen wist te ontkomen en het graf van zijn metgezellen, die hij tijdens de lijdensweg tot op de rand van de dood had vergezeld, aan te wijzen.

Andere moordpartijen

Te Garoet, bij Kotta Garoet, werd het massagraf gevonden van dertien mannen, vrouwen en kinderen. Mogelijk betrof het hier drie complete gezinnen. Te Bandoeng werd mejuffrouw Oudhoff door een bende in haar woning overvallen en met kapmessen op haar hoofd geslagen. Zij eindigde haar leven in een put, waar zij nog levend in belandde maar spoedig daarop overleed.

De Europese jongelieden Beets en Engers wisten uit de Djoernatangevangenis te ontsnappen; op de vlucht wisten zij echter niet te ontkomen aan hun belagers, waarna zij wanhopig trachtten zich in een huis te verschuilen. Zij werden echter ontdekt, tot bloedens toe geslagen en bij de Pekodjanbrug op gruwelijke wijze afgemaakt. Te Ambawara werden twee personen, die verdacht werden van spionage, door Pemoeda's uit hun woning gelokt, naar het kerkhof gesleurd, aldaar op gruwelijke wijze afgemaakt en ter plekke begraven.

De familie Francken werd met een konvooi naar Soerabaja vervoerd. Op 28 oktober 1945 kreeg dit

konvooi met vrouwen en kinderen een aanval door extremisten te verduren en vonden ruim honderd (Indisch) Nederlandse vrouwen, kinderen en hun Gurka's een voortijdig einde. Slechts een moeder en haar zoon overleefden dit bloedbad.

Alex Klasser, Robert Thomson en Pieter en Benjamin Merckelbach werden door Mohamad Subari alle vier met een samuraizwaard onthoofd. Ir. Th. K. L. van Dort werd op 8 oktober 1945 door een bende gewapende Pemoeda's uit zijn huis gesleurd en in de gevangenis van Sidoardjo opgesloten. Op 13 oktober 1945 werd hij naar de aloon-aloon gebracht en doodgeschoten.

Besluit

Bovenstaande voorbeelden van de verschrikkingen der Bersiap vormen slechts een zeer beperkte selectie, die samen met de illustraties een beeld beogen te geven van de gruwelen der Bersiap.

De hedendaagse Nederlandse burger, opgegroeid in luxe en veiligheid, heeft niet of nauwelijks een voorstellingsvermogen van de implicaties van een falende staat en tot welke gruwelen deze kunnen leiden.

Zie ook:

- [De bloedige Bersiap](#)
- [Archief van Tranen](#)

Dit artikel is eerder verschenen in het officiële orgaan van "De Nederlandse Krijgsmacht" en overgenomen met toestemming, waarvoor onze dank.

zoekt donateurs

Het **Indisch Platform** behartigt de belangen van de Indische gemeenschap bij de Nederlandse overheid.

Stichting Het **Indisch Platform** - Postbus 85564 - 2508 CG Den Haag

www.indischplatform.nl

info@indischplatform.nl

Het **Indisch Platform** heeft de ANBI-status en dus is uw donatie een aftrekpost bij uw belastingaangifte

Hoornaar Abe Agema haalt fel uit naar Kamervoorzitter

Door: F. van der Helm

Op de 42e en tevens laatste reünie van de Indië-gangers van 4-10-RI in Hoorn werd Kamervoorzitter Van Miltenburg stevig van repliek gediend over haar gebrekkige kennis van de Oud Indië-veteranen, die van 1946 tot 1949 in de archipel hebben gestreden voor koningin en vaderland.

"De strijd in Indië was een politieke miskleun die werd doodgezwegen. De doofpot werkt nog steeds kan ik uit eigen ervaring bevestigen", aldus de 88-jarige Abe Agema in zijn herdenkingstoespraak. In de afgelopen jaren heeft hij in zo'n 20 plaatsen in Noord-Holland lezingen gehouden over zijn ervaringen als Indië-strijder. Schrikbarend noemt hij de onwetendheid van jong tot oud bij deze koloniale oorlog die totaal is verdwenen uit de geschiedenisboekjes. En toch zijn er 6229 Nederlandse soldaten gesneuveld!

Schande

Voor de immer aimabele Agema moet de waarheid zoveel mogelijk boven tafel komen. En als Tweede Kamervoorzitter Van Miltenburg

meent dat de Indië-gangers bij thuiskomst wat "uit te leggen hadden", merkt Agema furieus op: "Nee, de politiek heeft wat uit te leggen!

Aanvankelijk ging het nauwelijks getrainde leger van naïeve dienstplichtige soldaten voor één jaar naar Indië om de rust te herstellen. Uiteindelijk heeft de Nederlandse politiek er drie jaar van gemaakt. Onder grote buitenlandse druk moest Nederland zijn politieke beleid wijzigen en de onafhankelijkheid van Indië accepteren. De 140.000 (meestal) dienstplichtige soldaten hebben in de tropen gestreden voor koningin en vaderland. Pas na 40 jaar soebatten kwam er een soort van Veteranenbeleid.

Westerling

En passant memoreert de Penningmeester/Secretaris van 4-10-RI nog de wandaden en excessen die door kapitein Westerling en zijn kornuit Vermeulen zijn gepleegd, maar vreemd genoeg daarvoor nooit zijn berecht. In totaal zijn er in die periode 42 vonnissen tegen Nederlandse militairen geveld,

maar niet één betrof een officier. "Hadden die officieren niet voor de Krijgsraad moeten verschijnen?" Er is een uitermate vreemde politiek gevoerd door de opeenvolgende ministers van defensie.

Voor Abe Agema is het duidelijk: de soldaat telt niet in Den Haag. Evenals de Indische oud-strijders die Den Haag wenst te vergeten. In een paginagrote advertentie op Veteranendag werden de veteranen bedankt. Alle landen waar gevochten was, werden met name genoemd, behalve Indië! Uitermate bizar.

Herdenking

Op de laatste reünie waren ruim 170 mensen aanwezig, waarvan nog 34 veteranen die allemaal rond de 90 zijn. De 42e reünie was een dankbaar weerzien. De herdenking van de gesneuvelde kameraden blijft doorgaan maar zonder reünie; dat is qua mobiliteit te moeilijk geworden voor de meesten.

(Bron: 'Dichtbij-West-Friesland')

Teken de petitie 'Traktaat van Wassenaar 1966' op: <http://uitbetalentvw66.petities.nl/>

Waarom ik geen Twijfelindo's zoek

Door: Armando Ello

Ik maak dit project mogelijk, omdat ik het belang zie om deze mensen te portretteren, te interviewen en er iets tastbaars van te maken, zodat de Twijfelindo (h)erkend wordt. Veel Indo's voelen zich zo en ook heel veel niet. En dan zijn er nog de twijfelende Twijfelindo's.

Dit hele project is een onderzoek, maar wie zich aangesproken voelt is welkom, want ik selecteer niemand (behalve op leeftijd).

Het is namelijk een gevoel en een besef dat je een ingewikkeld soort identiteit hebt.

Wat het boek NIET is, is een familie-album met gezinnen die er graag in komen staan omdat je trots bent op je familieleden. Want dat is een ander project.

Dit gaat over Twijfelindo's..... die nog zoekende zijn naar hun identiteit. Kinderen onder de 12 jaar zijn nog niet zoekend en er melden zich ook geen eerste generatie Indo's aan.

De Twijfelindo bepaalt ZELF of hij/zij zich hierin herkent en wil meedoen uit EIGEN initiatief. Als hij/zij twijfelt, lees er dan iets over of bekijk mijn film.

Ik zoek geen Twijfelindo's voor dit project. Dit project vindt Twijfelindo's.

Niet iedereen is daar klaar voor, want zoeken naar je identiteit is een roeping, die in ieders leven op een geheel eigen moment gebeurt. Dit project helpt daarbij maar is niet van levensbelang. Het helpt hen wellicht op een ander moment, als het boek uit is en hopelijk is dat op tijd. Nog voor de eerste generatie Indo's er straks niet meer zal zijn.

Aanmeld formulier #Twijfelindo

Leuk dat je mee wilt doen.

(UPDATE: RESERVELIJST IS GEOPEND)

Ik heb dit formulier voor je samengesteld, zodat ik weet wie er geïnteresseerd zijn om mee te doen.

Sinds de populariteit en interesse op facebook van dit project over Twijfelindo's wil ik graag een fotografie en video document maken van jullie als speciale doelgroep waarvan je niet direct zou raden of je Indisch bent.

Ik zou je foto en interview in de toekomst graag willen tentoonstellen en bekijk de mogelijkheden om het uit te brengen in boekvorm.

Bij het invullen van dit formulier ga je daarom akkoord dat je foto en interview gebruikt worden voor eventuele promotie, expositie en uitgaven van een (e)book.

De foto's worden alleen gebruikt voor dit project, een initiatief van Hoezoindo.nl en Armando Ello Fotografie

De reservelijst voor kandidaat Twijfelindo's!

Dit is de reservelijst voor kandidaten die graag zouden willen inspringen voor mensen die onverhoopt niet kunnen komen.

Het is dus geen belofte dat je mee kan doen ook al heb je je ingeschreven op deze reservelijst.

De kans is wel groot aangezien er 20% tot 25% niet kunnen.

Ga naar het formulier voor de reservelijst:

<http://hoezoindo.nl/aanmeld-formulier-twijfelindo/>

Indischiana-Jones

Door: Ferdinand Geuther

Een verslag van een topografische expeditie op Borneo in 1948

Over de auteur

Ferdinand Geuther (Bandung, 1950) heeft gedurende zijn loopbaan diverse vakinhoudelijke artikelen gepubliceerd over o.a. bedrijfsprocessen, informatie-architectuur, logistieke systemen en telecomprocessen. Ruim tien jaar geleden is hij begonnen met het schrijven over opmerkelijke, grappige en serieuze observaties in zijn omgeving en tijdens buitenlandse reizen. Het resultaat zijn zes paperbacks met korte verhalen:

- VerreWonderingen van Mr. Ferdinand (2004/2010) *)
- 50/50 (2005)
- Big City Babbels (2005/2010) *)
- Bloggosofie (2010)
- New York Mini's (2012) *)
- Osservatore Americana (2014), Engelstalig *)

*) Verkrijgbaar via
<http://shop.boekenbent.com/>

In 2015 heeft hij korte verhalen met een Indische inslag gepubliceerd op de website: www.indisch4ever.nu onder de namen: "VerreWonderingen" en "EigenZinnig Indisch".

Een bundel: "Waargevingen" met observaties in de USA in dit voorjaar heeft hij in kleine kring verspreid.

"Indischiana Jones" is in 2015 geschreven als eerbetoon aan een bijna vergeten groep KNIL topografen die hun werk deden onder zware omstandigheden in de jungle van Borneo in 1948.

Voorwoord

Het verhaal **Indischiana Jones** is ontstaan tijdens een studeer-kamerspeurtocht naar een expeditie van de KNIL (Koninklijk Nederlands Indisch Leger) Topografische Dienst in West-

Borneo in 1948. Op basis van mijn vader's autobiografie, authentieke foto's, landkaarten en informatie op internet ontstond een beeld van deze stoere KNIL militairen, avonturiers in dienst van de wetenschap. Een verhaal over landingsvaartuigen, prauwen, een watervliegtuig, jungle bivaks, jagen op wilde zwijnen, vissen en baden in een rivier met krokodillen, Dajaks, wapens, topografische instrumenten en het karteringswerk en nog veel meer. Geïllustreerd met authentieke foto's.

Hierna het eerste deel: De aanleiding en het speurwerk. Ferdinand Geuther, mei 2015.

DE AANLEIDING

"In Semarang kreeg ik de gelegenheid om me aan te melden voor de opleiding tot topograaf bij het Geodetisch Instituut te Bandoeng. Ik werd aangenomen en naar Bandoeng overgeplaatst om de opleiding te volgen. Nu kon ik ook weer iedere dag naar huis. Tijdens deze opleiding moesten we in samenwerking met de Amerikanen naar Borneo om de coördinaten van bepaalde plaatsen in het oerwoud van Borneo vast te stellen. Met een vliegtuig werden we naar Borneo overgevlogen en met prauwen, voorzien van buitenboordmotoren zijn we de rivier de Kapoeas in Borneo opgevaren, diep het binnenland in." (Citaat uit "Mijn Verhaal" van Frits Geuther, oktober 2001)

Aki, Geuther, Irik, Oesem, Thieme, Lahua, Kahir, Slamet
Inspectiemeting met theodoliet, Bandoeng 1949

Mijn vader had lang geleden verteld dat hij na de oorlog landmeter was geweest en karteringswerk in Borneo had gedaan. Dat vond ik als jochie best knap maar het was toen helaas geen aanleiding voor mij om verdere vragen over te stellen. Decennia later las ik in zijn zelf geschreven levensverhaal de hierboven geciteerde regels over dat landmeetwerk. Na mijn vraag om daar wat meer over te vertellen liet hij me enkele foto's zien en vertelde toen meer maar opnieuw met weinig woorden.

"Positiebepaling deden we met de beschikbare landkaarten, kompas en sextant en vervolgens werd op die plek een markering gemaakt bijv. met een stalen stang of spijker. Driehoeksmetingen, als dat kon, deden we met een theodoliet. We werden geholpen door Dajaks die als dragers en gids fungeerden. Soms was de rivier te smal, te ondiep of met stroomversnellingen dan moesten de prauwen en de zware bagage worden gedragen. Lopend door het oerwoud langs de rivier en over heuvelruggen. Net zolang tot we weer een bevaarbaar stuk vonden."

Al met al niet veel informatie over de expeditie. De Borneo expeditie belandde in de koelkast van mijn geheugen en sluimerde daar, jarenlang. Er waren zoveel andere zaken die aandacht vroegen.

Enkele maanden geleden begon het te kriebelen, het vriesvak begon te ontdooien. Ik herlas het stukje tekst en bekeek de fotootjes nog eens. Vliegen, varen, prauwen, Dajaks, bivaks, 1948. Twee alinea's tekst en wat mondelinge uitleg daarover waren wel erg weinig. Mijn eigen schuld. Ik had hem het hemd van zijn lijf moeten vragen. Wat hebben ze gedaan, hoe zijn ze te werk

Foto links: Theodoliet: hoekmeet-instrument met kijker en waterpas, meestal op een statief, voor de meting van horizontale en verticale hoeken in de landmeetkunde. bron: Wikipedia.

Foto rechts: KNIL militairen Slamet en Lahua, Bandoeng 1949

gegaan, welke route hebben ze afgelegd, welke instrumenten gebruikten ze, hoe is het geweest op de ongetemde rivier, hoe was de jungle, hoe bivakkeerden ze. Waarom, hoe, wat, waar, wie...? Ik besloot er dieper in te duiken.

Het speurwerk: Foto-onderzoek

Mijn studeerkamerontdekkingsreis begon bij het nauwkeurig bekijken van de kleine (8 x 5,5 cm) zwart-wit foto's. Het stapeltje kleine, gekreukte en vergeelde zwart-wit foto's uit die tijd kreeg meer betekenis. Op de achterzijde had mijn vader in zijn prachtige handschrift vaak de maand, de locatie en de namen van de personen op de foto geschreven. Alsof hij voorzag dat ik meer dan zestig jaar later die gegevens goed zou kunnen gebruiken. De foto's intrigeerden mij maar de tand des tijds had vat gekregen op de foto's. De kwaliteit was matig, vaag, donker en met – ogenschijnlijk – weinig details. Digitaliseren kon dat misschien iets verbeteren. Dat was gemakkelijker gezegd dan gedaan. Het inscannen op hoge resolutie kostte veel tijd en gezocht. Waarom doe ik dit, wie interesseert zich er nog voor, leveren die vage fotootjes nog wel extra informatie op? Vragen die door mijn hoofd gingen elke keer

als een scan niet goed gelukt was en het opnieuw met andere instellingen gedaan moest worden. Maar de moeite loonde.

Het verhogen van de helderheid en het contrast en het inzoomen op de digitale foto's werd een letterlijke eye-opener. De studeerkamerontdekkingsreis leverde zijn eerste resultaten op. Op een foto van een werkkamer van de Topografische Dienst was op de achterwand een poster te zien met het merk en type van de theodoliet, de Wild T2, en een foto van de inspectiemeting in Bandoeng 1949 werd dankzij het inzoomen de gebruikte theodoliet* goed zichtbaar.

En er werd veel meer zichtbaar dankzij de digitale scans. Wat op een foto een betonnen kade leek, bleek een deel van een landingsvaartuig te zijn. Houten tafels waar een paar mannen tegenaan leunden en op zaten, bleken de opbouw van twee sloepen. De vage naam van een schip op de achtergrond werd glashelder: de F. Amnuputty. Een gammele steiger met een houten bouwsel erop bleken kano's die als een catamaran aan elkaar vast waren gemaakt.

Hun stoere hoofddeksels waren al goed zichtbaar op de originele foto's. De *KNIL-hoed* met de kenmerkende omgeslagen flap is ook bekend onder de naam *Bamboehoed*. De klassieke *Fedora- of Panamahoed* is het prototype voor de beroemde Indiana Jones hoed. In de praktijk op Borneo gebruikten de topografen echter hun gewone militaire cap.

Op een van de foto's was een deel van de namen van twee motorsloepen met opbouw te zien. De gescande versie onthulde de rest van de namen TOPAM.1 en TOPAM.6. Wat die namen verder inhielden zou later duidelijk worden.

De onthullingen in de digitale foto's over hun vaartuigen, wapens, kleding, instrumenten enz. verhoogden mijn nieuwsgierigheid en ik besloot de tweede bron aan te boren: landkaarten.

Landkaartenbestudering

De locatienamen *Pontianak, Kapoeas, S. Pendjelajan, Nangah Pinoh* achter op enkele foto's boden aanknopingspunten voor de volgende stap in mijn studeerkamerontdekkingsreis: het uitzoeken van hun route. De *Grote Atlas van Nederlands Oost-Indië* van Diesen en Ormeling uit 2004 – een prachtig groot formaat boekwerk – bood veel informatie over Borneo en de topografische geschiedenis.

Om een beeld te geven van de ligging en de grootte van *Kalimantan* zoals Borneo tegenwoordig heet zie een overzichtskaart van Indonesië met daarin groen gekleurd het gebied

Kaart van Indonesië met groen gearceerd West-Kalimantan (foto: Google afbeeldingen)

West-Borneo, dwars doorsneden door de Kapoeas.

Op internet vond ik gedetailleerde kaarten van Borneo met de genoemde locaties, maar was te gedetailleerd om hier weer te geven. Een uitsnede uit een kaart van 1899 brengt de rivier Kapoeas en de plaatsen Pontianak en Nangah Pinoh goed in beeld. Pontianak ligt aan een zijtak, de Ketjil (kleine) Kapoeas.

Pontianak in West-Borneo is de grote havenplaats aan de uitloop van de rivier Kapoeas*. Deze Kapoeas stroomt van oost naar west en is de langste rivier van Indonesië. Ruim 1100 km lang, iets korter dan de Rijn. Nangah Pinoh en Sungai Pendjelajan (sungai=rivier) blijken ver stroomopwaarts te liggen ongeveer halverwege tot de oorsprong van de Kapoeas. De topografische expeditie moet dus ruim 500 km hebben afgelegd op de Kapoeas. Voor het karteringswerk moesten ook kleinere zijrivieren gekozen worden waardoor het totale aantal kilometers veel hoger zal zijn geweest.

*) Er is een tweede rivier Kapoeas die van noord naar zuid stroomt en eindigt bij de plaats Bandjermasin.

Internetspeurtocht

Het werd nu tijd voor de derde stap van de studeerkamerontdekkingsreis. Een internet

speurtocht naar de *Topografische Dienst* van het KNIL (Koninklijk Nederlands Indisch leger). Al snel vond ik interessant materiaal.

De Topografische Dienst was een specialistische eenheid van het KNIL die tot taak had gebieden in kaart te brengen die onvoldoende of nog niet nauwkeurig genoeg op de kaart stonden. In Bandoeng was de afdeling gevestigd die het veldwerk verrichte: het *Geodetisch*) Instituut*, de nieuwe naam van de voormalige *Triangulatiebrigade* van de Topografische Dienst.

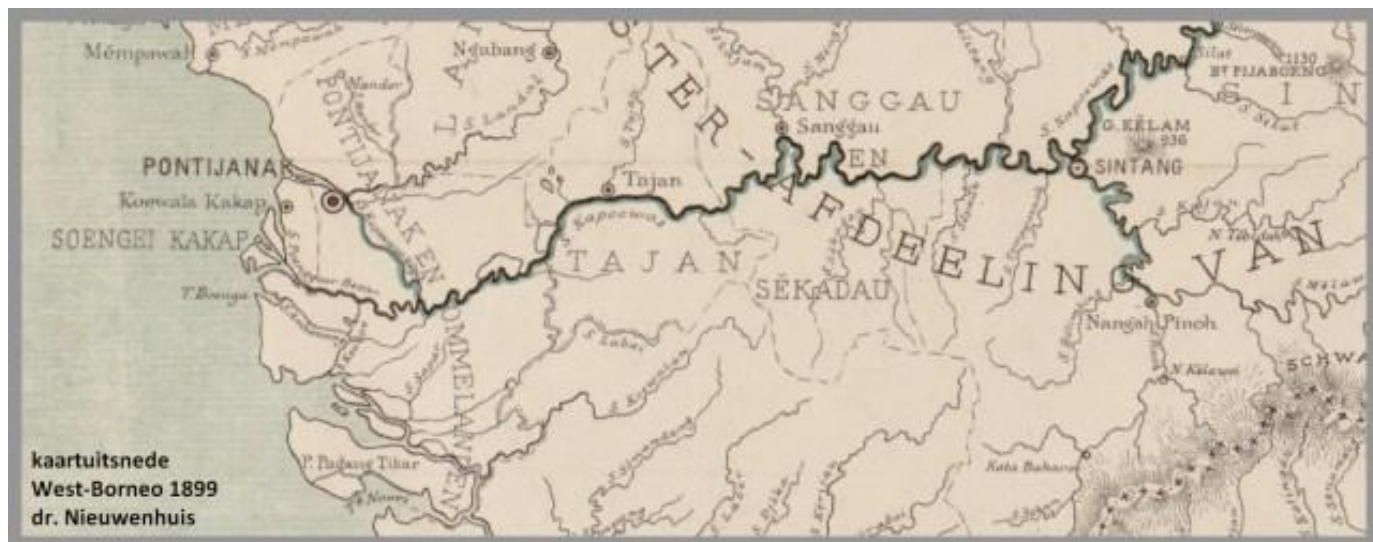
*) *Geodesie is de wetenschap die zich bezighoudt met de bepaling van de vorm en de afmetingen van de aarde. De kern van het vakgebied is de meetkundige beschrijving.* (bron: Wikipedia)

Toen de Tweede Wereldoorlog in Azië voorbij was, werden de uit krijgsgevangenschap teruggekeerde KNIL militairen vrijwel direct ingezet om de archipel onder Nederlands gezag te houden. Een onmogelijke taak

zoals de geschiedenis leerde. Een aantal van de militairen kon overstappen naar het Geodetisch Instituut om te worden opgeleid tot topograaf. Mijn vader was een van hen. Hij viel met zijn neus in de boter want tijdens zijn opleiding moest hij mee met een expeditie die tot taak had de markeringspunten ten behoeve van driehoeksmetingen te controleren, opnieuw te berekenen en zonodig te herstellen of nieuw op te richten. De primaire markeringspunten waren meestal betonnen palen die vanuit de lucht zichtbaar moesten zijn voor de vliegtuigen die met fotografie de luchtkartering uitvoerden. Deze zogeheten triangulatie-punten lagen in het gebied van de Kapoeas in West-Borneo. Borneo, het op twee na grootste eiland ter wereld, met 743.000 km² ruim 17 keer groter dan Nederland. (bron: Wikipedia)

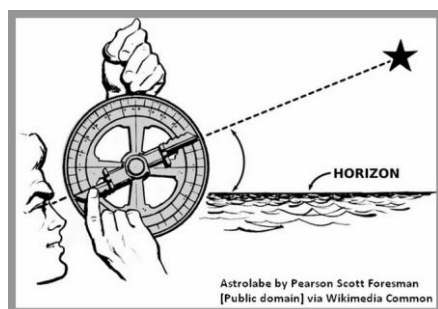
Een niet ongevaarlijke maar prachtige uitdaging voor een 25-jarige. Bovendien bleek het een grote expeditie te zijn.

Ik besloot als zoekterm in te tikken "topografische expeditie Borneo". Dat bracht een verwijzing naar een document getiteld "*Brieven uit Indië*". Een generieke titel waar misschien wel honderden documenten onder vielen die niets met Borneo te maken hadden. Dit document was

Kapoeas rivier; kaart van het Topografisch Bureau Batavia, 1899.

echter een voltreffer. Het was in 1948 geschreven door J.H.W. Meijerink, lid van landteam nummer 1 van de expeditie! Het document was als bijlage gevoegd bij nummer 4 van het blad Caert-Thresoor in 2007. In dat blad gaf prof. F.J. Ormeling jr. een toelichting op de brieven van John Meijerink en wat aanvullende informatie over de KNIL Topografische Dienst vlak na de Tweede Wereldoorlog tot de overdracht aan Indonesië in 1950. Een tweede voltreffer voor mijn speurtocht.

Gebruik van de Astrolabe (Bron: Wikimedia)

Astrolabium: een toestel waarmee plaats en hoogte van een hemellichaam berekend kan worden als functie van de tijd. (Wikipedia)

TOPAM bleek de naam te zijn van een gezamenlijk project van de Topografische Dienst van het KNIL en de US Army Map Services. Het TOPAM project had een zeer ambitieuze doelstelling, namelijk de gehele archipel in kaart brengen. Te beginnen met West-Borneo. Ter ondersteuning van

luchtkartering moesten een aantal vaste punten (her)berekend worden en herkenbaar zijn. In 1948 zouden op West-Borneo deze triangulatiepunten worden bepaald en zouden luchtfoto's worden gemaakt. De Amerikanen zorgden voor het grootste deel van de uitrusting en instrumenten. De KNIL Topografische Dienst leverde de geschoolde en geharde militaire topografen.

De expeditie bleek te bestaan uit vijf teams. Twee zeeteams die de eilanden tot werkgebied hadden en drie landteams. Het landteam 1 van Meijerink volgde een andere route dan het team van mijn vader maar de brieven bevatten veel informatie over de Topografische Dienst, hun werkwijze, instrumenten, vaartuigen en belevenissen. Ontbrekende stukjes van de puzzel vielen zomaar in mijn schoot. Zo las ik dat de topografen die het pionierswerk in het veld verrichtten *Verkenners* werden genoemd. Een eenvoudige titel voor de misschien wel belangrijkste taak van de Topografische Dienst.

Het grote riviervaartuig bleek een LCM, Landing Craft Mechanized, een landingsvaartuig zoals we die kennen van de landing van de geallieerden in Normandië. De kleinere riviervaartuigen waren motorsloepen genummerd TOPAM 1 en verder. Op de foto's heb ik drie Topams gevonden, de 1, 4 en

6. Het team van Meijerink voer met de Topams nummer 2 en 5.

In de brieven van Meijerink las ik dat de metingen met tamelijk complexe instrumenten werden gedaan. Voor lengtegraadbepaling gebruikten ze tijdsignalen van radio-ontvangers, sterrenklokken, een chronograaf en een stopwatch. Voor breedtegraadbepaling werd een instrument gebruikt met de fraaie naam *Astrolabe à Prisme*, een naam die een haute cuisine creatie niet zou misstaan. Voor de tijdbepaling hadden ze een speciale telescoop, de *Universaal*, met een volgens

Sextant, US Navy (bron: Wikimedia)

Sextant: nautisch navigatie-instrument waarmee de verticale hoek tussen een hemellichaam en de horizon wordt gemeten. Als de verticale hoek, de datum en het tijdstip van de dag bekend zijn, kan de hoogtelijn waarop men zich bevindt worden berekend. (bron: Wikipedia)

Universaal, collectie Museum Boerhaave, Leiden

hem enorm tijdrovende instelling. Meer instrumenten dan de *kompas*, *theodoliet* en *sextant** die door mijn vader genoemd waren. Er werd vooral 's nachts gemeten vanwege de sterren. Overdag werden de berekeningen gemaakt. Dat leverde bizarre werkdagen met overdag varen, roeien of lopen, bivaks maken, jagen, berekeningen uitvoeren van de positiegegevens van de vorige nacht. Het maken van nieuwe en/of zoeken en herstellen van oude betonnen markeringspalen.

's Avonds een paar uur slaap en dan urenlang positiebepalingen doen. 's Morgens een paar uur uitrusten.

Met zoveel meer gegevens beschikbaar dan bij de start van mijn studeerkamerontdekkingsreis werd het tijd om de losse puzzelstukjes in elkaar te passen. De reconstructie kon beginnen.

In onze volgende editie:

De expeditie en Over en uit.

Teken de petitie 'Traktaat van Wassenaar 1966' op: <http://uitbetalentvw66.petities.nl/>

Expositie 'Indië in oorlog - oorlog in Indië'

In september en oktober exposeert Verzetmuseum Zuid-Holland over Nederlands-Indië in de periode 1942-1949. Deze jaren omvatten de bezetting door Japan en de daaropvolgende periode tot de soevereiniteitsoverdracht aan Indonesië. De expositie wordt in twee delen gepresenteerd. Beide deelexposities worden begeleid door een feuilleton in zeven delen op de website.

Nederlands-Indië in oorlog (1942-1945)

Het eerste deel van de expositie behandelt de Japanse bezetting. Deze begon met de aanval op Menado (Sulawesi) in de nacht van 10 op 11 januari 1942. Na een korte strijd gaf Nederland zich op 8 maart 1942 over. Vanaf die dag bezette Japan Nederlands-Indië. Het Nederlandse deel van de burgerbevolking werd in kampen gevangen genomen. De militairen werden krijgsgevangen gemaakt; dwangarbeid was hun lot. De omstandigheden in de kampen waren verschrikkelijk. De inlandse bevolking keek met

instemming naar deze ontwikkelingen, want de roep om onafhankelijkheid werd steeds groter.

Oorlog in Indië (1945-1949)

Japan capituleerde op 15 augustus 1945. Nederland was daarna van plan de situatie van voor de oorlog te herstellen. Twee dagen later echter riep Indonesië de onafhankelijkheid uit. Een zeer gewelddadige periode, de Bersiap brak aan. Diverse Nederlanders kwamen op gruwelijke wijze om. Vanuit Nederland kwamen vele dienstplichtige militairen naar

Nederlands-Indië toe. Er woedde een strijd - met als zwaartepunten de twee politieke acties - die we nu gerust oorlog mogen noemen, wat dan ook steeds vaker gebeurt. https://nl.wikipedia.org/wiki/Indonesische_Onafhankelijkheidsoorlog Op 27 december 1949 kwam aan deze oorlog een officieel einde. Indonesië werd onafhankelijk van Nederland. Nederland behield nog wel Nieuw-Guinea, maar Indonesië bleef aanspraak maken op dit laatste stukje kolonie van Nederland. In 1962 werd ook Nieuw-Guinea overgedragen.

De speurtocht van Matthijs naar Nederlands-Indië

Matthijs is een leerling in de bovenbouw van het vwo. Hij is thuis aan het werk voor een project over de bevrijding van Nederland als hij bij toeval stuit op een document dat ondertekend is door Koningin Wilhelmina. Het blijkt dat zijn overgrootvader omgekomen is in een Japans krijgsgevangenkamp. Hij stuit zo op een stukje onbekende

geschiedenis en wil er meer over weten. In een verhaal in zeven afleveringen komt hij steeds meer over de tweede Wereldoorlog en de gruwelijke nasleep hiervan in de voormalige Nederlandse kolonie te weten. Tijdens de expositie in het verzetsmuseum wordt wekelijks een aflevering van Matthijs' onderzoek op de website gepubliceerd. Dus volg binnenkort de speurtocht van Matthijs via de website van het Verzetsmuseum. In september en oktober hebben de maandelijkse lezingen in het Verzetsmuseum Zuid-Holland

verband met de expositie. Houdt de website in de gaten!

Beelden in de museumtuin

Wist u dat er in onze museumtuin diverse kunstwerken staan? Daarbij zijn twee kunstwerken met een Indisch karakter. Een ervan is een replica van het Indisch Monument dat Jaroslawa Dankowa heeft ontworpen en dat in Den Haag bij de Waterpartij staat. Een ander is een kunstwerk van Rudi Augustinus, waarvan in dit artikel een foto staat.

Verzetsmuseum Zuid-Holland

www.verzetsmuseum.nl

Turfmarkt 30

2801 HA Gouda

Tel: 0182-520385

info@verzetsmuseum-zh.nl

Openingstijden:

Dinsdag t/m Vrijdag 10:00-17:00

Zaterdag 12:00-17:00

Gesloten op zondag, maandag en feestdagen

Korte berichten

Fotoproject "Second Generation"

Fotograaf Jochem Sanders en Kunsthistoricus Fleur Lamers zijn op zoek naar mensen die willen meewerken aan het project: "Second Generation": een serie fotografische portretten van mensen wier ouders de Tweede Wereldoorlog meemaakten.

Op deze manier wordt getoond hoe oorlogstrauma's resoneren op de volgende generatie(s).

De portretten krijgen naast een gestileerd documentair karakter ook een psychologische laag door het in beeld brengen van elementen die aan de verhalen van deze tweede generatie refereren.

In samenwerking met het Indisch Herinneringscentrum zal het project begin/medio 2016 in Museum Bronbeek gepresenteerd worden middel een expositie en een publicatie. Jochem en Fleur zijn nu op zoek naar mensen met een relevant verhaal, dat op een interessante manier in beeld valt te brengen.

Mocht u zich aangesproken voelen, meer willen weten of willen meewerken? Dan uw reactie naar: info@jochemsanders.com.

Of bel Jochem even: 06-24166379 www.jochemsanders.com.

Gezocht: Elisabeth Heuwinkel – van Voorthuijsen (Gamisch)

In maart 1946 kwamen de oorlogsvrijwilligers (OVW-ers) van 2-5 R.I. aan in Soerabaja. Ze werden in de beginperiode tijdens de nachtelijke uren in tweetallen bij families ingekwartierd om hen

V.l.n.r. Bertus Kwertus, Betty Heuwinkel – van Voorthuijsen en Daan Baan.

te beschermen tegen rampokkers. Bertus Kwertus en Daan Baan kwamen in het gezin van de vriendelijke en gastvrije Elisabeth (Betty) Heuwinkel – Van Voorthuijsen (zie foto). Haar echtgenote was manager van een aantal bioscopen in Soerabaja en de mannen kregen altijd een paar bioscoopkaartjes mee, ook voor hun kameraden.

Bij repatriëring naar Nederland in 1948 brachten de militairen voor haar een kist met waardevolle spullen naar familie in de omgeving van Hilversum. Vanuit Nederland onderhielden beide mannen nog contact met Betty, maar na enige tijd stopte dat.

Een zoektocht naar deze familie Heuwinkel – Van Voorthuijsen is tot nu toe vruchteloos geweest. Elisabeth is geboren in 1910 uit het huwelijk van Thomas Van Voorthuijsen en Martina Maria Dörr. Hun huwelijk eindigde in een scheiding in 1917 in Indië. Thomas hertrouwde met Johanna Elisabeth van der Sloot en Martina Maria hertrouwde met Karl Gamisch, een bioscoopdirecteur in Soerabaja. Betty zelf huwde in 1932 in Soerabaja met de Duitse J. Heuwinkel, waaruit in 1935 een dochter Martina Katharina werd geboren.

De laatste vermelding van deze familie dateert van 1950 in een krantenbericht over het behalen van het diploma MULO van de Bandoengse Schoolvereniging.

Hierna lopen alle sporen dood. De nu 93 jarige Daan Baan heeft als grote wens om met de familie van Betty in contact te komen.

Wie herkent dit verhaal en helpt bij deze zoektocht?

Reacties aan de redactie dezes

ZEEUWS VEILINGHUIS

GEVRAAGD:
INDISCHE SCHILDERIJEN

W. G. Hofker (1902-1981)
Hamerprijs: € 600.000,-

Herengracht 74, 4331 PX Middelburg
Tel. 0118 - 650 680

WWW.ZEEUWSVEILINGHUIS.NL

(advertentie)

Maandelijks GRATIS

e-Magazine voor de

Indische gemeenschap

Bent u al abonnee?

Een mailtje is voldoende:

info@indisch-centrum-den Haag.nl

AS met een Indisch verleden

Yvonne Groeneveld

Een theatervoorstelling met een lach en een traan

Geprolongeed

VOORSTELLINGEN OP ZONDAGMIDDAG:
Zo. 27 september | Zo. 29 november

<http://youtu.be/ZmVbtmLGLUU>

Aanvang 14.30 u. Toegangspreis: € 13,- CJP / 55+ € 11,-
Het Werftheater, Oudegracht 60 (aan de werf) Utrecht.
Reserveren: T 030 231 54 40 of reserveren@werftheater.nl
www.werftheater.nl of www.yvonnegroeneveld.nl

(advertentie)

Wel eens gedacht aan adverteren in NICC Magazine?

Uw product of dienst wordt door minstens 100.000 mensen opgemerkt.

Vraag vrijblijvend onze advertentieformaten en tarieven aan

info@indisch-centrum-den Haag.nl

Recept van de maand

Soto Ajam

Wie kent het niet, de bekendste en lekkerste soep uit Indonesië. Hier een toprecept van deze heerlijke kippensoep.

Ingrediënten:

4 hele kippenpoten, 2 gesnipperde uien, 4 teentjes knoflook, 5 cm. gember (of 3 tl. djahé), 2 schijfjes laos (of 1 tl. poeder), 1 verse sereh, 1 tl. trassi, 100 gr. prei (het groen), 1 el. selderij, zakje gebakken uitjes, 2 hardgekookte eieren, 500 gram gare lontong (toko), 100 gr. taugé, 1 à 2 rode lomboks, 1/2 t. koenjit, 1 tl. ketoembar (of 2 el. grof gehakte verse koriander), zwarte peper, 1 bouillonblok, 1 el. ketjap manis, 3 el. olie om in te bakken.

Bereiding: Laat de kippenpoten minstens een uur of iets langer helemaal garen in ruim water met

de bouillonblok en de gekneusde serehstengel. Haal de kip uit het water en laat afkoelen. Ontbeen dan de kip en snijd het vlees in reepjes. Snijd dan het groen van de prei in dunne reepjes en de

lomboks in ringetjes. Kook de eieren in 8 minuten hard en laat afkoelen. Halveer dan de eieren in de lengte. Vul nu de bouillon in de pan aan tot voldoende voor vier personen. Doe de kip in een schaal, gesnipperde ui, prei,

lombok, fijn gehakte knoflook, samen met droge kruiden en de trassi even aanfruitsen tot de ui glazig is. Haal het met een schuimspaan uit de pan en doe het in een aparte schaal. Doe de verse koriander en selderij in weer een apart schaaltje. Snijd nu de lontong in kleine stukjes en doe dit in een schaal. Ook de taugé, gehalveerde eieren, de gebakken droge uitjes in een aparte schaal doen. Breng de bouillon weer aan de kook en doe er de ketjap manis bij. Neem nu vier ruime soepkommen of diepe borden en doe in elk een lepel van de ingrediënten uit alle schaaltjes. Giet dan de kokendhete bouillon erover, een lepel gedroogde uitjes erover en smullen maar.

Selamat makan.

Gedicht

door: Mary-Jane Sahanaja

De auteur en dichteres Mary-Jane Sahanaja (1971) beschrijft in haar bundels **"Verlossing van de schaamte en de schuld"** en **"Mijn waarheid"** als jongste dochter van een KNIL-er, hoe haar vaders stille verdriet van invloed is geweest op haar leven. Ze kent een verleden van misbruik en mishandeling, waarover zij heel openhartig schrijft, zonder afbreuk te doen aan haar liefde voor haar ouders. Haar gedichtenbundels zijn te bestellen bij www.bol.com en www.freemusketeers.nl

Verandering

Bundel: "Mijn waarheid", 2006

Het gaat er uiteindelijk niet om
Wat een ander jou aandoet
Of heeft aangedaan
Het gaat er om hoe jij er mee omgaat
Of mee om zult gaan
Dat geeft het uiteindelijke gewicht
Aan iedere gebeurtenis
En bepaal je dus uiteindelijk zelf
De waarde van jouw bestaan

De makkelijke weg kiezen
Is je onafhankelijkheid verliezen
Door in keuzes van anderen mee te gaan
Je kunt er echter ook voor kiezen
Achter je eigen keuzes te blijven staan
De moeilijke weg is uiteindelijk
Met je onafhankelijkheid om te leren gaan

In de routine van je dagelijkse leven
Is het al snel vergeten dat je niet
Van anderen afhankelijk hoeft te zijn
Jezelf losmaken van dit vertrouwde gegeven
Gaat dikwijls gepaard met pijn

Toch als je jezelf er van hebt weten los te maken
Zul je de verandering zien
Bij een ieder om je heen
Je zult het aan alle kanten uitstralen
Men zal fluisteren, die is onafhankelijk
Dat zien we toch meteen

Ngotjeh, een nieuw tijdschrift voor de Indische en Molukse senioren

"Ngotjeh wil de ogen en oren zijn van de Indische en Molukse senioren. Zij moeten zichzelf en hun verleden herkennen in de interviews en reportages die in het blad staan. Daarnaast wil Ngotjeh het rijke, culturele verleden van deze senioren delen met jongere generaties, zodat zij zich bewust(er) worden van hun eigen culturele achtergrond".

Met deze woorden motiveert initiatiefneemster en journaliste Inge Dümpel het bestaansrecht van Ngotjeh, het nieuwe tijdschrift van en voor Indische en Molukse senioren. Inmiddels blijkt uit reacties op de Facebook-pagina en de verkoopcijfers van de eerste editie dat ook jongere generaties geïnteresseerd zijn. De doelgroep blijkt dus groter dan aanvankelijk werd gedacht. Het woord *ngotjeh* komt uit het Javaans. Het betekent zoveel als: gezellig babbelen, nieuwtjes uitwisselen.

Hoofdredacteur Inge Dümpel van Ngotjeh. (foto: Miranda Birney)

Deze titel refereert aan een van de doelstellingen van het blad: Met en voor de lezers uitwisselen van nieuwtjes, verhalen en ook herinneringen van vroeger delen en als gesprekstof dienen bij de koffietafel bijvoorbeeld. Hiermee hoopt de redactie ook te bewerkstelligen, dat de jongere generaties in gesprek komen met hun (groot)ouder(s) en zo bij te

mogen dragen aan het doorgeven en het behoud van belangrijk Indisch cultureel erfgoed.

Het tijdschrift verschijnt ieder kwartaal en de verkoopprijs bedraagt € 3,50 exclusief verzendkosten.

Een abonnement afsluiten kan ook voor € 25,00 per jaar, inclusief de verzendkosten.

Op de website www.ngotjeh.nl staan de verkooppunten vermeld. Geen verkooppunt bij u in de buurt? Geen probleem. U kunt een e-mail sturen naar: ngotjeh@gmail.com. U krijgt het tijdschrift dan per post thuis gestuurd.

N I C C Magazine & ICM, stand 225-226

Tempo Doeloe versus Sekarang (Toen en Nu)

De katholieke kerk in het centrum van Malang, tegenover Toko Oen. Zeer centraal gelegen en een echte blikvanger. Rechts van deze kerk ligt de aloon-aloon met talloze gezellige winkelcentra.

CREAPRO
VERTALINGEN
■
Den Haag

*Vertalingen van en naar alle talen en de moedertaal
Speciaal: technisch, medisch, juridisch en commercieel
Snelheid en kwaliteit tegen een redelijke prijs*

SINDS 1989 HET VERTAALBUREAU
DAT U ZORGEN UIT HANDEN NEEMT

Galileïstraat 18 - 2561 TE Den Haag - tel: 070-362 05 89 - fax: 070-362 56 64
@: creapro@worldonline.nl W: www.creapro.myplaces.nl

DAT IS ANDERE TAAL...!

(advertentie)

Toespraak Pia van der Molen, Leeuwarden Het andere verdriet van Rawagedeh

Op 26 augustus 2015 heeft Pia van der Molen een toespraak gehouden op de jaarlijkse Indië herdenking van de 168 Friese gesneuvelden in het voormalig Nederlands-Indië en Nieuw-Guinea in de periode 1945-1962. Zij sprak daar over 'Het andere verdriet van Rawagedeh'

Citaten toespraak

Hieronder volgen de belangrijkste citaten uit de toespraak van Pia van der Molen: "De meeste soldaten hebben niet geweten wat zij daar destijds, in die Gordel van Smaragd, zou aantreffen. Orde en Vrede brengen. Dat was de opdracht. Maar ze kwamen terecht in een oorlog, die niet te winnen was. Met aan de ene kant de Nederlandse regering, die om economische redenen vast wilde houden aan haar koloniën. En aan de andere kant Indonesische strijders, die een door hen gestarte guerilla-oorlog begonnen voor een onafhankelijke Republiek Indonesia. Militairen van de TNI en de zogenaamde pemoeda's die niet schroomden om alles wat met Nederland te maken had

te vernietigen, inclusief de Nederlanders zelf. Een oorlog waarin ruim 6000 Nederlandse militairen sneuvelden. Een oorlog

ook waarin 20.000 Indische Nederlanders door pemoeda's werden vermoord en waarvan er nog steeds 14.000 worden vermist. Nooit meer teruggevonden. Een koloniale oorlog, waarin dingen gebeurden die het daglicht niet konden verdragen. Niet alleen van Indonesische zijde, maar ook door Nederlandse militairen. Want ook dat is waar".

Fries bataljon

"En zo gebeurde het, dat eind zestiger jaren van de vorige eeuw het bataljon 3.9. R.I. uit Friesland in het nieuws kwam. Een aantal van hen, ongeveer 90 man, was betrokken bij een actie in de

kampong Rawagedeh op Java. Het was een actie tegen hardnekkige en gewelddadige verzetshaarden van Indonesische strijders. Er zouden daar door Nederlandse militairen oorlogsmisdaden zijn gepleegd, waaronder standrechtelijke executies".

Schadevergoeding weduwen

"Een zaak die tot nu toe de gemoederen beheerst. Enkele jaren geleden werd De Staat der Nederlanden alsnog aansprakelijk gesteld voor deze misdaden. Dat gebeurde door advocaat Zegveld, die namens de weduwen van de geëxecuteerde Indonesiërs optrad. Zij eiste schadevergoeding. De Nederlandse Staat bestreed dit door te verwijzen naar een overeenkomst met Indonesië waarin destijds is opgenomen dat er over wederzijdse excessen geen processen gevoerd zouden worden. En ook deed de Nederlandse regering een beroep op verjaring. Advocaat Zegveld bestreed dit en werd door de rechtbank in het gelijk gesteld. De weduwen van Rawagedeh kregen hun smartengeld.

Deelnemer acties

"Dezer dagen sprak ik met de 90-jarige Fokke Dijkstra, de enige nog in leven zijnde Indië veteraan die wél aan de actie heeft deelgenomen, maar níét aan de executies. Over de betaling van de Staat der Nederlanden aan de weduwen van Rawagedeh zei hij tegen mij: "Daarmee zij wij als 3.9.R.I. in zijn geheel voor altijd veroordeeld."

Geen onderscheid

"Waarom is er geen onderscheid gemaakt tussen schuldige en

onschuldige militairen in Rawagedeh? Waarom wordt tot op de dag van vandaag in de pers meestal expliciet, een heel bataljon verantwoordelijk gesteld voor het plegen van oorlogsmisdaden, die door een beperkt aantal militairen zijn gepleegd? Veteraan Fokke Dijkstra verwoordde naar mij toe zijn verdriet hierover als volgt: 'Ik ben daaraan niet schuldig. Maar onrechtvaardig is het wel. De Nederlandse regering heeft ons destijds weggestuurd met de boodschap van de 7 December Divisie: Breng Orde en Vrede in Indië. Een half jaar later moesten wij deelnemen aan een grote

actie, die ze Operatie Product noemen. Product. Het ging helemaal niet om Orde en Vrede. Het ging om economische belangen. En dat was een valse voorstelling van zaken'.

Dit is, volgens Pia van der Molen in haar toespraak, "het andere verdriet van 3.9. R.I: een impliciete veroordeling van een heel bataljon voor wat enkelen op hun geweten hebben".

De integrale toespraak van Pia van der Molen op de Indië herdenking in Leeuwarden is te zien op: <https://www.youtube.com/watch?v=oruVdXTKAFw>

Toespraak premier Rutte in Roermond

Toespraak van de Minister-president Mark Rutte bij de herdenking bij het Nationaal Indië-monument 1945-1962 in Roermond, op 5 september 2015.

Indië was in mijn jeugd nooit ver weg, maar ook nooit echt dichtbij. Dat moet ik uitleggen.

Mijn vader maakte de oorlog mee in een Jappenkamp. Zijn eerste vrouw zat met hun drie kinderen in een ander kamp. Zij overleefde de internering niet. Na de oorlog hertrouwde mijn vader met haar zus, mijn moeder, en vol goede moed gingen ze samen terug om opnieuw te beginnen. Dat was in die moeilijke en onrustige jaren direct na de oorlog bepaald niet zonder risico, maar mijn vader hield van het land en geloofde in de mogelijkheden daar. Toen later, eind jaren '50, de spanningen tussen Indonesië en ons land opnieuw opliepen en Nederlandse bedrijven werden genationaliseerd, kwamen mijn ouders terug. Dit keer voorgoed. Voor de tweede keer in hun leven begonnen ze helemaal opnieuw.

Ik ben zelf pas een jaar of tien daarna geboren, in 1967. Maar dat Indische verleden, het verhaal over de spanning en de angsten uit de oorlog, over het gevaar en het altijd dreigende geweld in de jaren erna – het is onderdeel van mijn familiegeschiedenis. Daar was ik me in mijn jeugd ook altijd van bewust.

En toch kwam het nooit echt dichtbij, omdat er weinig over werd gesproken. Dat gebeurt nu eenmaal als herinneringen moeilijk en soms pijnlijk zijn. En als mensen liever niet terug-, maar vooruitkijken, omdat ze het verleden niet kunnen veranderen en de toekomst wel.

Zo is het velen vergaan. Ook velen van u en duizenden andere jonge mannen die direct na de oorlog

als militair naar Indië werden gestuurd. Het is achteraf makkelijk oordelen, maar het is veel moeilijker om echt na te voelen hoe ingrijpend die ervaring geweest moet zijn. Net bevrijd in eigen land en dan – vaak na een opleiding van niet meer dan paar dagen – meteen die lange bootreis naar een nieuw conflict. Naar een onbekend land met een ander klimaat, een andere taal, andere geuren en smaken, een andere cultuur.

Een land ook dat in brand stond, waar chaos heerste en waar geweld aan de orde van de dag was. Onder die omstandigheden kwamen de militairen van toen in situaties terecht waarin ze alleen nog konden vertrouwen op zichzelf en hun kameraden, terwijl zij in een split second beslissingen moesten. Het was in alle opzichten leven op het scherpst van de snede, een continue balanceeract op de rand van leven en dood.

Deze soldaten, de meesten jongens nog, kwamen terug naar huis met beelden en herinneringen die vaak te pijnlijk en te gruwelijk

waren om over te praten. Zij kwamen terug naar een land dat druk bezig was met de wederopbouw en niet uitnodigde om ervaringen te verwerken. Veel Indië-veteranen botsten op een muur van stilzwijgen. Of zoals iemand het verwoordde die zelf als veldpredikant in Indië diende: 'De wereld waarin we toen leefden, heeft naar ons gevoel de bladzijde Indië heel makkelijk omgeslagen. 'Het luisterend oor, de aandacht, het begrip en de erkenning kwamen pas later. Dit monument, deze drukbezochte jaarlijkse herdenking waar die 6200 gesneuvelde militairen worden herdacht – het helpt om het verleden te begrijpen en te verwerken. En het is belangrijk

dat we blijven herdenken, uit respect voor de doden, maar ook zodat de levenden zich gehoord voelen en het verleden levend blijft.

Want het conflict in Indië is geen voltooid verleden tijd. De geschiedenis kent veel gezichten. Ook minder mooie. En de Nederlandse regering heeft dat eerder ook erkend. Maar één ding staat voor mij als een paal boven water: militairen die door de regering van hun land worden uitgezonden, verdienen steun, respect en waardering. Iedere keer als ik Nederlandse militairen bezoek die op missie zijn, is er het volle besef dat wij deze mensen aan gevaren blootstellen.

Ook daarom is het ook zo goed dat hier vlakbij het Monument voor Vredesoperaties staat, ter nagedachtenis aan al die Nederlandse militairen die sinds de Korea-oorlog zijn omgekomen tijdens missies. Het onderstreept dat Indië-veteranen in een traditie staan van democratische besluitvorming en militaire plicht. Een traditie van moed, trouw en dienstbetoon. Een traditie om bij stil te staan en door te geven.

Dank u wel.

Interviewcollectie Herinneringen aan Indië naar DANS

Op 8 september tekenen Yvonne van Genugten, directeur van het Indisch Herinneringscentrum en Peter Doorn, directeur van het Data Archiving and Networked Services (DANS), het document voor de overdracht van 70 interviews met mensen die in de perioden voor, tijdens en vlak na de Tweede Wereldoorlog in Nederlands-Indië verbleven. Door deze samenwerking blijven de interviews duurzaam gearchiveerd en geheel vrij beschikbaar voor geïnteresseerden.

Het **Indisch Herinneringscentrum** is het Indisch geheugen voor de toekomst. Het houdt de herinnering levend aan de gebeurtenissen tijdens de Tweede Wereldoorlog in Nederlands-Indië en de daaropvolgende dekolonisatie. Het Indisch Herinneringscentrum vergroot de kennis over de geschiedenis van Nederlands-Indië en Indonesië vanaf begin 1900. Dat doet het door middel van educatie,

voorlichting, podiumactiviteiten en online activiteiten.

Interviews met ooggetuigen

Yvonne van Genugten verklaart: "*Herinneringen aan Indië* is een interviewproject waarbij mensen worden geïnterviewd, die voor, tijdens en na de Tweede Wereldoorlog in Nederlands-Indië verbleven. De collectie van het project bestaat momenteel uit ongeveer zeventig interviews en groeit nog steeds. Onderwerpen als: het leven voor de oorlog, de Japanse inval, het krijgsgevangenschap, de bevrijding en de repatriëring worden belicht door de ogen van verschillende bevolkingsgroepen." Dit project wordt volledig uitgevoerd door vrijwilligers, zowel de interviews als de uitwerking ervan. Voor het Indisch Herinneringscentrum zijn de interviews van groot belang. Yvonne van Genugten: "De

ooggetuigen dragen met hun verhalen bij aan de herinnering van een essentiële periode uit de Nederlandse geschiedenis.

Bijzondere persoonlijke ervaringen kunnen via de interviews met een breed publiek worden gedeeld." Daarnaast is de collectie erg interessant voor wetenschappelijk onderzoek als aanvulling op de schriftelijke bronnen uit die periode.

Duurzame opslag

Het Indisch Herinneringscentrum zocht al langer een plek waar de interviews op een goede, duurzame manier konden worden opgeslagen.

Yvonne van Genugten: "Wij hebben inmiddels uren video-materiaal verzameld. Maar hoe houd je zo'n collectie de komende 25 jaar toegankelijk? Digitale informatie veroudert immers snel. Wij zijn dus ontzettend blij dat de interviews bij DANS kunnen worden opgeslagen."

Over DANS

DANS bevordert de duurzame toegang tot digitale onderzoeksgegevens. Hiertoe stimuleert DANS dat wetenschappelijke onderzoekers gegevens duurzaam archiveren en, bijvoorbeeld via het online archiveringssysteem EASY en DataverseNL. Tevens biedt DANS met NARCIS toegang tot duizenden wetenschappelijke datasets, publicaties en veel

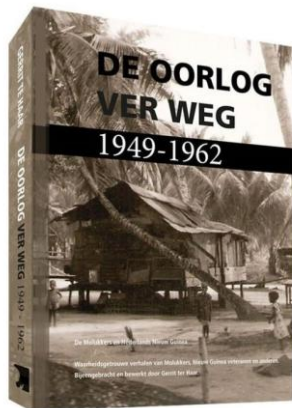
andere informatie in Nederland. Daarnaast verzorgt het instituut training en consultancy en doet het onderzoek naar duurzame toegang tot digitale informatie. Gedreven door data zorgt DANS er met zijn dienstverlening en deelname in (inter-)nationale projecten en netwerken voordat de toegang tot digitale onderzoeksgegevens verder verbetert. DANS is een instituut van KNAW en NWO.

Meer informatie

De bestanden worden in de loop van 2015 aan de [thematische EASY-collectie 'Herinneringen aan Indië'](#) toegevoegd. In voorbereiding hierop is de metadata van 10 interviews alvast gedeponeerd. Alle bestanden zijn in de tussentijd in te zien bij het www.indischherinneringscentrum.nl

Boekbespreking, e-Books, CD & DVD, Presentatie & Signeren

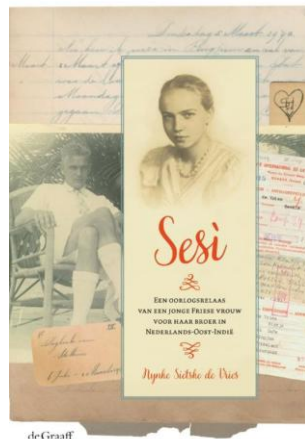
De oorlog ver weg 1949 - 1962 – Gerrit ter Haar. In het eerste deel "De oorlog ver weg, 1942-1949" schetst de auteur een waarheids-getrouw beeld van de oorlogsjaren en de jaren daarna in

Nederlands-Indië. Een inkijk in de ervaringen van burgers en militairen. Een vervolg kon niet uitblijven. De verstreckende gevolgen van de oorlog lieten diepe sporen na. Zowel in de politiek als in de veelal verwoeste levens van de betrokkenen. Diepe wonden die tot op de dag van vandaag nog niet genezen zijn. Ter Haar sprak met getuigen en tekende hun verhalen op. Verhalen die vaak door merg en been gaan en tegelijkertijd ook ontroeren. Verhalen waar je stil van wordt. Gestaafd met feiten uit de rijke archieven van onder andere het Historisch Centrum Overijssel. Het boek rekt af met

de heersende perceptie en vooroordelen jegens oud-strijders en in ons land wonende medelanders. Wie het eerste deel gemist heeft: dat is ook nog steeds verkrijgbaar. *Adviesprijs: € 22,50.*

Sesi – Nynke Sietske de Vries. Seakle de Vries vertrekt op 11 november 1937 voor werk bij de Bataafse Petroleum Maatschappij (BPM) naar Nederlands-Indië. In een brief aan zijn zus Siet (toen 20 jaar) vraagt hij om te schrijven over wat zij als jongste herbergiersdochter meemaakt

tijdens de oorlogsjaren in Pingjum, een klein dorpje in Friesland. Seakle en zijn vrouw Brandie schrijven dan terug. In dit boek zijn passages uit die brieven van Seakle en zijn vrouw opgenomen. Seakle, Brandie, Siet en ook broer Sipke vinden het van groot belang om te schrijven over hun leven.

Ook de auteur van dit boek, dochter van Siet, vindt dit erg belangrijk en heeft daarom de schriftjes van haar moeder al die jaren zorgvuldig bewaard. In dit boek heeft zij de aantekeningen van haar moeder gerangschikt naar een aantal thema's en gecombineerd met de brieven van Seakle en Brandie. Hierdoor ontstaat een gedegen beeld over die periode, waarin de oorlog in alles voelbaar is en waar het gaat over goed en fout. Het boek is rijk geïllustreerd met foto's. *Adviesprijs: € 20,00.*

De Molukse acties – Peter Bootsma. De beelden van de treinkapingen van Wijster en De Punt en de bezetting van het Consulaat in Amsterdam en de school in Bovensmilde staan bij velen nog op het netvlies. In deze herziene uitgave verweeft de auteur recente onthullingen en

auteur recente onthullingen en inzichten met het verhaal dat hij in 2000 schreef over de Molukse acties in de jaren zeventig. Op basis van nooit eerder openbaar gemaakt materiaal, geheime documenten uit de overheidsarchieven en tientallen getuige-verklaringen werden eind 2000 vier televisie documentaires gemaakt en door de NPS uitgezonden. Dit boek is hierop gebaseerd en voegt er bovendien analyses aan toe. *Adviesprijs: € 44,95.*

De VOC, multinational onder zeil – Jan J.B. Kuipers. De eerste scheepvaart naar “de oost” dateert van 1595 en in 1602 werd de Verenigde Oost-Indische

Compagnie (VOC) opgericht. Deze multinational groeide uit tot een van de machtigste en belangrijkste iconen van de

Nederlandse Gouden Eeuw. Dit boek geeft een panoramisch beeld van de “Edele Compagnie” en werpt een veelzijdige blik op de handelsgebieden tussen Kaap de Goede Hoop en Japan, het leven in Batavia, op zee, thuis in Nederland en op een stoet kleurrijke personen en bewindvoerders. Van de machtige en wrede gouverneur-generaal Jan Pieterszoon Coen tot de Molukse opstandeling Kapitein Jonker, allen maakten de VOC tot wat deze was. Uiteindelijk werd de vierde oorlog met Engeland (1780-1784) teveel voor de VOC, waarna deze in de jaren 1790-1795 werd geliquideerd. Dit unieke boek is tijdelijk tegen een hoge korting verkrijgbaar. *Te bestellen bij: Uitgeverij Walburg Pers, via de webshop: www.walburgpers.nl. De speciale prijs is nu: € 19,95 en na 10 oktober weer de normale prijs van € 24,95.*

Klapperbomen in de moessonwind – Corinne Poleij. Corinne Poleij (1969) woont met haar man en twee kinderen in Dordrecht. Ze is dol op reizen, fotograferen, muziek luisteren, vulpennen en cappuccino. Schrijven is haar grote passie. Zo gaan er jaarlijks kilometers aan brieven de wereld in, want ze heeft overal ter wereld wel een pen vriendin. Corinne heeft een toeristische opleiding gevolgd.

De interesse in andere culturen is terug te vinden in haar verhalen en gedichten. In dit boek neemt ze de lezer mee op een poëtische reis door Indië en Indonesië. U struint over koffieplantages, sawahs en de jungle. U leest over

witte reigers, orchideeën en kalongs. Ze gaat terug in de tijd, waar de baboe de was ophangt en opa een brief schrijft. Ook de Tweede Wereldoorlog komt aan bod. *Adviesprijs: € 15,95.*

De in deze rubriek besproken boeken, CD's en DVD's zijn verkrijgbaar bij de Internet Boekhandel Van Stockum in Den Haag of bij de erkende boekwinkel, tenzij anders vermeld

 VAN STOCKUM
INTERNET BOEKHANDEL
www.vanstockum.nl

Just4Kids... voor iedereen van 4 tot 16 jaar

Machtige honden

Door: Chinook de Deugd

Met een vijfde nieuwe aanwinst aan de honden familie en 14 jaar aan ervaring met huisdieren dacht ik dat het wel leuk zou zijn om het over verschillende honden en hun eigenschappen als huisdieren te hebben. Met verschillende rassen

met hun eigen eigenschappen zal er altijd een hond zijn die op jouw situatie en verlangens is afgestemd. Vanwege de vele rassen zal ik het alleen hebben over degene waar ik zelf ervaring mee heb.

Buldog

De meeste Bulldoggen zijn lieve en zachte honden die meer gebouwd zijn voor korte afstanden lopen met hoge intensiteit bijvoorbeeld een bergwandeling. Bulldoggen

zijn heel lief van karakter maar ongelofelijk lomp en eigenwijs dus het kan zijn dat als je een hond zoekt voor kunstjes misschien een ander ras kan zoeken, meeste bullen zijn wel heel intelligent hier komt ook de eigenwijsheid vandaan. Als je aan kinderen moet denken en je wilt een bulldog dan kan je beter voor de kleinere rassen zoals Franse Bulldog kiezen gezien ze erg lomp zijn.

Rottweiler

Rottweilers zijn zeer intelligente honden die je goed trucjes kunt aan leren. Rottweilers zijn gefokt voor het verdedigen van bijv. boerderijen. Dit maakt een Rottweiler een goeie waakhond en zolang een Rottweiler een mens vertrouwt zal er nooit iets mis gaan. Rottweilers hebben een goede mensen kennis en kunnen daarom vaak goed met kinderen

overweg zolang je niet in het territorium van een Rottweiler komt bijvoorbeeld zijn mand of etensbak, met de mensen kennis van een Rottweiler kan je ook altijd weten wie te vertrouwen is.

Pitbull

Alhoewel geen ras is maar een verzamel naam zal ik het nog steeds over mijn ervaringen met ze hebben. Pitbulls zijn honden met een brede kaaklijn en een atletische bouw. Meeste pitbulls zijn rustige en lieve honden ook al zijn ze heel energiek. Ze zijn heel leergierig en willen alles voor hun baasje doen, ze kunnen goed omgaan met andere honden en kinderen. Vanwege hun bouw zullen ze veel aandacht nodig hebben waaronder veel lopen of misschien hardlopen, pakwerk en dingen leren.

Am Bully

Am Bullys zijn hele lage en gespierde honden. Deze honden zijn erop gefokt dat ze gespierd en rustig zijn. Persoonlijk zijn mijn honden meer aan de hogere en atletischere kant vanwege dit kunnen ze heel energiek zijn en heel veel aandacht vergen maar ze zijn van natuur heel lief en dat laten ze ook merken. Voor de lagere Am Bullys kunnen heup klachten wel voorkomen. Het zijn hele geschikte honden voor kinderen maar je moet net zoals bij alle honden er aan blijven denken dat ze een jacht instinct hebben.

Er zijn nog veel meer hondenrassen, maar daar heb ik niet veel kennis van en het is belangrijk om in gedachte te houden dat als een hond fel is, dan komt dit vaak door de reflectie van de eigenaar.

Korte berichten

Gezocht: Jong talent

In de rubriek **"Just4Kids"** hebben we eerder al aandacht besteed aan jong talent. Zo plaatsten we een artikeltje over twee meisjes die Indonesische dansen leerden en hierboven een stukje over een drumtalentje Heb jij nou ook zo'n talent? Kan je goed gitaarspelen en treed je ook op? Of ben je een tenniskampioen in de dop, een goed biljarter of kan je heel goed

dansen of zingen? Misschien ben je wel een hele goeie chef-kok, of ben je een kunstschilder of een fotograaf in de dop. Misschien ook

wel een..... Kortom, alle jonge supertalenten van ca. 6 tot ca. 16 jaar oud willen we voor het voetlicht zetten. En wij willen dat aan iedereen vertellen. Als je zelf niet zo heel goed kan schrijven, vraag dan of jouw ouders een stukje willen insturen met een fotootje erbij. Of je stuurt jouw verhaal gewoon naar de redactie, dan maken wij er samen met jou een echt leuk artikel van.

Stuur je reacties dan naar:

info@indisch-centrum-denhaag.nl **DOEN HOOR.....!!!**

Boeken, e-books /cd-dvd

De tuin van de walvis – Toon Tellegen. De walvis woont midden in de oceaan. Hij heeft geen deur, geen kamer en zelfs geen bed. Maar dat vindt hij niet erg, maar wat hij wel mist, is een mooie tuin, waarin hij bezoek kan

ontvangen. Een fontein daarvoor heeft hij al. Daarom bestelt hij een tuin bij de sprinkhaan. Die heeft een winkel waarin hij alles verkoopt wat andere dieren willen kopen. Hij gaat de bestelling afleveren bij de walvis en gaat direct aan het werk. Hij heeft aan alles gedacht: kronkelige paden, grasveldjes, viooltjes, een parasol, een schommel en zelfs een klein schuurtje met een klein deurtje dat een beetje klemt. Een verhaal zoals alleen Toon Tellegen kan schrijven, met tekeningen van Annemarie van Haeringen. Wat er verder nog in het verhaal te

ontdekken is, dat merk je vanzelf wel. *Voor kinderen vanaf 7 jaar. Prijs: € 16,99.*

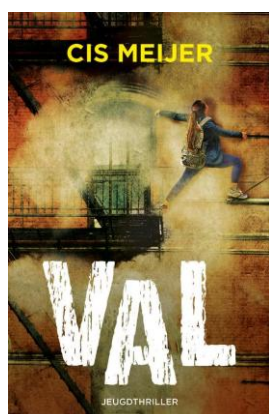
Paard met laarzen – Jef Aerts.

Dit boek laat zien dat een verhaal over paarden helemaal niet saai hoeft te zijn. In het verhaal zit vaart, drama, humor en diepgang. Eden meisje krijgt tegen alle verwachting in een paard. Grote mensen vinden dat ze nog te jong

is voor een paard en willen ingrijpen. Dan vlucht ze, geholpen door een vriend en mag uiteindelijk toch haar paard verzorgen. In de tekeningen van Judith Vanistendael kun je zien hoe Olga, het meisje, en het paard samen dansen. Heel mooi brengt zij andere scènes in beeld. Echt een boek voor de liefhebber. *Voor kinderen v.a. 9 jaar. Prijs: € 14,99*

Val – Cis Meijer. Cis Meijer debuteerde vorig jaar met haar boek "Verdoofd", dat heel goed werd ontvangen. In "Val" is Liv de hoofdpersoon. Ze besluit voor een semester naar New York te gaan. Eigenlijk zou ze daar deze tijd

doorbrengen met haar beste vriendin Sofia, die na de dood van haar ouders bij haar oma in New York woonde. Maar Sofia is een jaar geleden ook om het leven gekomen. Ze schijnt van een boot gevallen te zijn en verdrongen. Door toch naar New York te gaan, hoopt Liv erachter te komen wat er werkelijk met Sofia gebeurd is. Het blijkt dat Sofia geheimen had, onder andere dat ze een rugzak vol met geld ergens verstopt heeft. Na deze ontdekking loopt ook het leven van Liv gevaar, want ze wordt bedreigt. *Geschied vanaf 12 jaar. Prijs: € 13,99.*

Vertel me wie wij waren – Rindert Kromhout.

In 2010 verscheen "Soldaten huilen niet", het eerste deel van een trilogie over de bewoners van Charleston. Dit boerenhuis op het Engelse platteland was een ontmoetingspunt voor kunstenaars en vrienden. Kromhout kreeg diverse prijzen voor dit boek. Het

tweede deel: "April is de wreedste maand" verscheen in 2013 en nu dan het laatste deel van deze bijzondere trilogie: "Vertel mij wie wij waren". Dit boek gunt de lezer een laatste blik in het leven van de bonte verzameling mensen die Charleston bewoonden of met de bewoners van het huis verbonden waren. Waarschuwing: lezers die de eerste twee delen niet kennen, zullen weinig van dit slotdeel begrijpen, omdat ze de verbintenis met de personages en het verband tussen de bewoners en hun vrienden en missen. Het geheel vormt een bijzonder drieluik. *Voor 14 jaar en ouder. Prijs: € 14,99.*

Recept

Oseng-oseng Jamur Voor de kids dit keer een lekker recept van champignons.

Ingrediënten:

250 gr. grote champignons, 1 grote rode ui, 1 groene lombok, 1 teen knoflook, stukje groen van een lente-ui, mespunt trassi, 1 tl. tamarinde, 2 blaadjes laurier 1/2 tl. laos, 1/2 tl. djahé, 1/2 tl. suiker, 1/2 tl. zout, beetje versgemalen peper, scheutje olie.

Bereiding:

Snipper de ui en hak de knoflook heel fijn. Snijd de lombok in dunne ringetjes (voor minder pittig eerst halveren en zaad plus zaadlijsten eruit halen). Snijd de champignons in plakken (niet te dun). Verhit een beetje olie in een wok en fruit hierin de ui, knoflook en lombok samen te de overige kruiden en toevoegingen tot alles lekker geurig ruikt. Voeg dan de schijfjes champignon toe en roerbak dit in ca. 3 minuten. Direct serveren als bijgerecht bij uw rijsttafel. Het in schuine dunne ringetjes gesneden groen van de lente-ui er overheen strooien.

Selamat makan.

DJ GUIDE PARTY AGENDA

**dance events, party agenda,
vrijwel alle DJ's
en nog veel meer**

**overzichtelijk gerangschikt op datum en
op locatie in heel Nederland**

www.djguide.nl

**de dance & party
informatiesite voor jongeren**

Links4Kids

Heel veel leuke LINKS voor kinderen, maar niet alleen voor kinderen:

Doorlinkwebsite naar tal van Indische en Indisch gerelateerde websites, blogs, personen en onderwerpen.

<https://linkenindisch4ever.wordpress.com/>

Website over online **geschiedenis** van, voor en met Indische Nederlanders.

<http://www.indischhistorisch.nl>

Informatie over **schoollespakketten** over het voormalige Nederlands-Indië.

www.gastdocenten.com

Indisch Herinneringscentrum Bronbeek

www.indischherinneringscentrum.nl

Informatie over de **Nationale Indië-Herdenking** op 15 augustus. www.indieherdenking.nl

Een **Indische jeugd startpagina:** <http://suara-baru-kecil.jouwpagina.nl>

De **Jeugdwebsite** van de Nederlandse Oorlogsgravenstichting (Ned.-Indië).

http://www.eenlevenverloren.nl/index.php?go=home.personen@pag_enr=1

Taman Indonesia, Het leukste kleine Indonesische dierenpark in Nederland. <http://www.taman-indonesia.nl>

Villa Zebra, landelijke jeugdorganisatie

<http://www.villazebra.nl>

Een informatieve website met heel veel **Theatervoorstellingen**, overal in Nederland en voor iedere leeftijd.

<http://www.kindertheater.nl/>

Deze websites zijn kidsproof!

Kunstbende, Een landelijke organisatie met afdelingen in alle provincies voor iedereen van 13 tot en met 18 jaar.

<http://www.kunstbende.nl>

Jeugd Startpagina "Open Start" <http://jeugd.openstart.nl>

Koorenhuis - Den Haag, cursussen en workshops voor muziek, dans, kunst en theater.

<http://www.koorenhuis.nl>

Weblog "Indische Jeugdletteren" Blog van Marjorie van Putten:

<http://indischejeugdletteren.wordpress.com/over-mij/>

Young Adult Books, website met boekrecensies en webshop over boeken voor middelbare scholieren.

<http://www.youngadultbooks.nl/>

Jeugdbieb, leuke en informatieve website. <http://www.jeugdbieb.nl>

Cultuur, Jeugd, Sport en Media in Vlaanderen, website met van alles.

<http://www.cjsm.vlaanderen.be>

Kinderboekenpraatjes. Veel boeken uitzoeken voor elke leeftijdsgroep.

<http://www.kinderboekenpraatjes.nl>

Website **Indische Jeugdboeken**, compleet met een bestellink.

<http://www.antiquariaat-anna.nl/boek/kameleonboeken>

Uitgaan met de kids

www.uitmetdekinderen.nl,

www.dagjeweg.nl,

www.out2fun.nl

Leuke voorstelling?

kinder theater

www.kindertheater.nl

De Indische Agenda

LET OP! Sluitingsdatum kopij op 10 oktober 2015

T/m december 2015: Expositie Wayang Revolusi, Kunst in dienst van de vrijheid. Deze expositie laat zien hoe de in hun strijd tegen Nederland het Wayang Kulit spel door de Indonesische nationalisten gebruikt werd als propagandamiddel. De hoofdrolspelers hierin zijn de politici en de militairen in die tijd. Veelvuldig

komen dan ook de Nederlandse Generaals Spoor en Van Mook en de latere president van Indonesië Soekarno en diens rechterhand Mohammed Hatta. Naast de zg. Wayang revolusi figuren zijn ook andere wayangvormen te zien, zoals Golek, Klitik en Topeng. Ook worden animatiefilms getoond evenals voorwerpen, attributen,

gamelaninstrumenten, postzegels, foto's, prenten, batiks, enz. uit de

collectie aan het Poppenspe(e)l-museum. Voor de jeugd is er een aantal speelobjecten aanwezig, een lesbrieven en een speur- en doospel beschikbaar. De locatie is: **Poppenspe(e)l Museum**, Kerkweg 38, 8193 KL Vorchten (Gem. Heerde, Gelderland). Openings-tijden: woensdag, zaterdag en zondag 12.00 tot 17.00 uur. Toegang: Volw. € 5,50; 3-12 jr. €4,50. Voor groepen (minimaal 10 pers.) kan van de openingstijden worden afgeweken. Reserveren altijd gewenst. Meer inlichtingen: <http://www.poppenspelmuseummbibliotheek.nl/pdf/Pamflet143e.pdf> en

<http://www.poppenspelmuseummbibliotheek.nl/pdf/WayangrevolusieberichtII.pdf>. Algemene info via: www.poppenspelmuseum.nl.

T/m 3 januari 2016: Expositie "Oorlog". 70 jaar na dato beeldt de tentoonstelling "Oorlog" de dekolonisatie periode vanaf 1945 in een historisch en internationaal perspectief en wil het complexe verhaal en de positie van het KNIL daarin verduidelijken. De expositie is samengesteld uit objecten uit de collectie van Museum Bronbeek en bruiklenen uit het Rijksmuseum en uit Indonesische collecties. Daarbij geeft een chronologische weergave van feiten de bezoeker een overzicht, waarmee de persoonlijke verhalen dichterbij

gebracht worden. De periode 1945-1950 was er een van aanhoudend geweld tussen partijen die intern verdeeld waren en met de internationale opinie te maken kregen. De expositie vertelt wie er aan de touwtjes trokken. Tevens hoe een generatie Nederlandse oorlogsvrijwilligers

en dienstplichtige militairen, die meenden de rust en orde in Nederlands-Indië te gaan herstellen en bedreigde burgers te beschermen, in werkelijkheid in een vechtmisssie terecht kwamen om politieke en bestuurlijke verhoudingen van voor de Tweede Wereldoorlog te herstellen. De locatie is: **Museum Bronbeek**,

Medicijnkist zoals gebruikt door Lt. Spier, commandant Speciale troepen

Velperweg 147, 6824 MB Arnhem. De openingstijden zijn: di. t/m zo. 10.00 – 17.00 uur. Toegang: t/m 5 jr. gratis; t/m 18 jr., CJP en 65+ € 3,00; volw. € 6,00; groepen v.a. 15 pers. € 3,00 pp.; rondleiding door gids mogelijk; tarieven, zie verder de website. nb.ravensbergen@mindef.nl, Tel: 026-4422363. www.bronbeek.nl

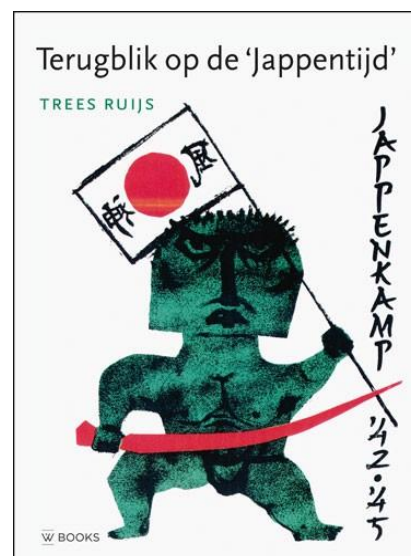
T/m 17 januari 2016: Chinese Indonesiërs in Nederland. Al eeuwen geleden emigreerden Chinezen (veelal handelaren uit de provincies Fuijan en Guangdong naar de Indonesische Archipel. Ze huwden met Indonesische vrouwen en hun nakomelingen werden vaak Peranakan Chinezen genoemd. Nog niet eerder is het culturele erfgoed van de Chinezen in Indonesië onderwerp geweest van een tentoonstelling in Nederland. Dankzij een grote schenking van Sioe Yao Kan is dit nu mogelijk. Hij schonk het Volkenkundig Museum een collectie voorwerpen, afkomstig uit zijn eigen familie. Topstuk van de tentoonstelling is een authentiek bruidskostuum. Deze unieke tentoonstelling is te zien op de locatie: **Museum Volkenkunde**, Steenstraat 1, 2312 BS Leiden. Opening dinsdag t/m zondag en feestdagen 10.00 tot 17.00 uur

(1^e Kerstdag en Nieuwjaarsdag is het gesloten). Toegang: volw.: € 12,00; 4 t/m 18 jr. € 6,00. Info: <http://volkenkunde.nl/nl/tentoonstellingen>.

13 augustus t/m 31 december 2015: Oorlog in Beeld. Foto tentoonstelling met een overzicht van foto's van de conflictsituatie in de periode 1945-1950 in Nederlands-Indië/Indonesië. De tentoonstelling heeft als thema's: strijd, verlies, hoop, bescherming en dagelijks leven. Foto's van onder andere IPPHOS (Indonesian Press Photo Service) en de Nederlandse fotograaf Charles Ernest van der Heyden. Locatie: **Museum Bronbeek**, Velperweg 147, 6824 MB Arnhem, Tijden: 10.00 tot 17.00 uur, maandags gesloten. Nadere inlichtingen: www.bronbeek.nl

T/m december 2015: Terugblik op de Jappen-tijd. Begin jaren tachtig heeft kunstenaar Trees Ruijs haar herinneringen aan de Japanse bezetting van Indië verbeeld in een serie schilderijen. De expositie en het daarbij verschijnen van het boek (zie Boekbespreking) vindt plaats in

het kader van 70 jaar Herdenking van het einde van de oorlog in Zuid-oost Azië. Nadere informatie, zie eerder genoemde rubriek. Locatie: **NIOD**, Heren-gracht 380, 1016 CJ Amsterdam. Openings-tijden: ma. 13.00 tot 17.30 uur, di. t/m vr. 9.00 tot 17.30 uur. Meer inlichtingen via: www.niod.nl E-mail: info@niod-knaw.nl

19 september 2015: Janey's Indische Party. Waar 1^e, 2^e en 3^e generatie elkaar kunnen ontmoeten, want iedereen, oud en jong is van harte welkom. De muzikale optredens worden verzorgd door The Entertainers met Edu Schalk, de zusjes Martens en Jesse Jane. Natuurlijk

Het fraaie wijkcentrum Stervoorde

zijn er weer volop Indische snacks en dergelijke verkrijgbaar. Omdat het er vaak behoorlijk druk is, is het raadzaam om even tevoren te reserveren bij Jane: 06-14410450 (bellen na 19.00 uur). Locatie: **Wijkcentrum Stervoorde**, Dr. H.J. van Mooklaan 1, 2286 BA Rijswijk. Tijden: 19.30 tot 24.00 uur. Zaal open om 18.30 uur. Toegang: € 8,00. Nadere info: info@welzijn-rijswijk.nl

19 september 2015: Pelita Netwerkdag Informele Zorg. De hervormingen in de zorgsector betekenen ook voor de Indische en Molukse ouderen dat ze zo lang mogelijk thuis moeten blijven. Met de netwerkdag neemt Stichting Pelita het initiatief om op termijn een landelijk vangnet te helpen organiseren. Daarvoor is het nodig om het draagvlak te verstevigen en ideeën te verzamelen voor het opzetten en verbinden van tal van netwerken. Daardoor wordt het mogelijk om de vraag naar en

aanbod van informele zorg door mantelzorgers en vrijwilligers aan elkaar te koppelen. Indische en Molukse organisaties zijn hierbij uitgenodigd om bij deze Pelita Netwerkdag acte de presence te geven om geïnformeerd te worden over het beleid in de ouderenzorg, kennis te maken met bestaande initiatieven en nieuwe ideeën te inventariseren. De locatie is: **De Vergulden Eenhoorn**, Ringdijk 58, 1097 AH Amsterdam. Tijden: 10.00 tot 16.00 uur. Aanmelden tot uiterlijk 21 augustus 2015 via e-mail: info@pelita.nl o.v.v. *Netwerkdag 19 sept. 2015.*

27 september 2015: AS met een Indisch Verleden. Een theatervoorstelling van Yvonne Groeneveld met een lach en een traan. De vorige theatercyclus onder deze titel bleek zo succesvol dat deze nu wordt geprolonged. In deze theatervoorstelling neemt Yvonne u mee in een zoektocht naar haar eigen leven. De herinnering aan haar moeder roept beelden op uit het verleden,

waar zij zelf voor een deel getuige van is geweest. Maar wat heeft zij zelf meegemaakt en wat heeft zij zich uit de verhalen van haar moeder eigen gemaakt? Way

maakt het haar tot wie zij nu is. Wat betekent de vermenging van twee culturen en hoe kan je definitief afscheid nemen en tegelijk accepteren dat je nooit los van de ander zult kunnen zijn. Een theatershow waarin Yvonne vertelt en de beelden voor zichzelf spreken. Indische hapjes zijn natuurlijk aanwezig. Locatie: **Werftheater**, Oudegracht 60 aan de Werf, 3511 AS Utrecht. Tijd: 14,30 uur (zaal open 14.00 uur). Tioegang: € 13,00 (65+ en CJP € 11,00). Voor reserveringen: reserveren@werftheater.nl of Tel. 030-2315440.

17 en 18 oktober 2015: Pasar Malam Rijswijk. Ook in oktober kunt u voor een "zacht prijsje" naar de Pasar Malam Rijswijk, dankzij de **Kortingsbon** op de colofonpagina (achterin deze editie). Een aanrader voor de echte liefhebber van de Indische cultuur en muziek. Slenteren langs de vele kramen, lekker eten en drinken op de terrassen van de diverse restaurants en eetstands. Laat u de hand lezen en geniet van een stoelmassage. Bent u ook benieuwd welke mooie kleuren u uitstraalt? Dan moet u beslist uw aura laten fotograferen. Op het podium kunt u muziek verwachten van Esther Latama, Relighten Melanie Foëh. Verder kunt u volop genieten van prachtige dansdemonstraties van Dwi Buhmi en Hawaiian Treasure. Locatie: **De Broodfabriek**, (voorheen Expo Rijswijk), bereikbaar met tram 17 (stopt bijna voor de deur),

*Ook met deze editie steunt Pasar Malam Rijswijk het goede doel: **Villa Joep**. Villa Joep stimuleert en financiert onderzoek naar neuroblastoom kinderkanker.*

PASAR MALAM RIJSWIJK

Oriëntaalse markt – Lekker eten
Spetterende optredens

17 & 18 oktober
za. 12:00 - 22:00 uur | zo. 12:00 - 20:00 uur

DwiBhumi
Ester Latama
Funky Fools
Hawaiian Treasure
Melanie Foëh
Relight

DE BROODFABRIEK RIJSWIJK | 070 307 59 00

PASARMALAMRIJSWIJK.NL

(advertentie)

Volmerlaan 12, 2288 GD Rijswijk, bijna voor de deur). Ook veel gratis parkeerruimte aanwezig. Tijden: zaterdag: 12.00 tot 22.00 uur, zondag: 12.00 tot 20.00 uur. Toegang: volw. € 8,00; 65+ € 6,50; kind. 7-12 jr. € 3,00; t/m 6 jr. gratis. **Kopieer en print de colofonpagina voor de lezerskortingsbon.** Nadere inlichtingen: www.pasarmalamrijswijk.nl

17 t/m 23 oktober 2015: Week van de koloniale geschiedenis. Van 17 t/m 23 oktober organiseert Bronbeek in samenwerking met een aantal andere instellingen een reeks activiteiten ronds het thema: "Tussen droom en daad", in het kader van de Week van de koloniale geschiedenis. Het programma is divers en omvat onder andere een symposium over de dekolonisatie in internationaal perspectief, diverse workshops, een boekpresentatie, een avond rondom (dag)boeken, film en diverse lezingen. Het programma kwam tot stand door samen-

werking met de Stichting Moluks Historisch Museum en het Indisch

Herinneringscentrum. Vanaf 1 oktober is het complete programma te downloaden via de website van Bronbeek. Locatie: **Museum Bronbeek**, Velperweg 147, 6824 MB Arnhem, Tel: 026-3763555. Aanvangstijden van de programma-onderdelen en alle toegangsprijzen vindt u op de website: www.bronbeek.nl.

N I C C
Magazine

& ICM, stand 225-226

Column

Nederlands-Indië, ons land van herkomst. Wij die onze roots in Nederlands-Indië hebben liggen zijn hier in Nederland door verschillende verenigingen en stichtingen vertegenwoordigd. Heel veel soorten, kleuren en smaken zijn vertegenwoordigd onder een eigen naam en hebben allemaal een ander doel. Maar is dat ook zo, hebben ze echt allemaal een ander doel of hebben ze eigenlijk allemaal hetzelfde doel en hetzelfde verlangen?

Deze vraag houd mij al een tijdje bezig, vooral nu ik steeds meer bekend raak met de verschillende

partijen die er op de markt zijn. Alleen al op Facebook ben ik lid van zeven groepen! Terwijl er nog veel meer zijn, maar ik heb geen idee.....

En wat mij verwondert is dat alle partijen iets willen doen en betekenen voor de Indische gemeenschap in Nederland. Ze verlangen allen naar verbinding, verbinding met elkaar, naar herkenning, erkenning. Maar wat maakt het dat er zoveel verschillende verenigingen en stichtingen zijn, waarom is er niet gewoon één overkoepelend orgaan waar je terecht kan?

Door: Anita Bunt

Van welke vereniging of stichting word je lid als je verschillende behoeftes hebt? Het werkt voor mij verwarrend, juist door de verscheidenheid, weet ik niet waar ik terecht kan.

Laatst was ik in gesprek met iemand hierover en ook hij moest toegeven dat er misschien wel teveel clubjes zijn en dat het tijd wordt om meer duidelijkheid te creëren en verschillende partijen te laten samensmelten.

Maar hoe doe je dat, hoe kunnen we zorgen dat alle belangen worden vertegenwoordigd in één grote, centrale, overkoepelende

organisatie, zonder dat er iemand is die zich achtergesteld voelt?

Een organisatie waar de belangen worden samengevoegd en waar iedereen ook samengewerkt, waar verbinding is. Verbinding met elkaar, maar ook verbinding met onze ouders en voorouders die in Nederlands-Indië geboren en getogen zijn. Het zou voor mij, en ik denk voor meerdere met mij,

makkelijker zijn als ik me kan wenden naar één centraal punt en dat ik van daaruit wordt doorverwezen naar de expert over een bepaald onderwerp.

We zijn met ons allen hier in Nederland, onderling verbonden door onze roots in Nederlands-Indië. Wat zou het mooi zijn als deze verbinding zichtbaar wordt in een samensmelting van alle

stichtingen en verenigingen in één grote club, een club voor Indische Nederlanders, een club met trotse leden, die in verbinding samenwerken.

Misschien blijft het wel bij een verlangen, maar toch..... Ik kijk er naar uit...!

In warme Indo-verbinding, Anita.

Pasar Kalender 2015

(update: 1 sept. 2015)

Februari

14, 15: Rijswijk (ZH) www.pasarmalamarijswijk.nl
21 t/m 28: Amsterdam RAI www.wnproductions.nl

Maart

1: Amsterdam RAI www.wnproductions.nl
13, 14, 15: Zwolle www.wnproductions.nl
20, 21, 22: Leeuwarden www.pasarmalamasia.nl
27, 28, 29: Arnhem www.flamproductions.nl

April

4, 5, 6: Ahoy Rotterdam www.pasarmalamasia.nl
25, 26: Amstelveen www.stichtingstellar.nl

Mei

2, 3 Kallenkote (Steenwijk) www.taman-indonesia.nl
2, 3: Zutphen www.pasaroostwest.nl
8, 9, 10: Geleen www.pasarmalamasia.nl
16, 17, 18: Zwolle www.wnproductions.nl
23: Blaricum www.hetvitusblaricum.nl
23, 24, 25: Den Helder www.stichtingstellar.nl
24, 25: : Zutphen www.pasaroostwest.nl
27 t/m 31: Malieveld Den Haag www.tongtongfair.nl

Juni

1 t/m 7: Malieveld, Den Haag www.tongtongfair.nl
19, 20, 21: Enschede www.flamproductions.nl
20, 21: Baarn www.stichtingstellar.nl
26, 27, 28: Zeist www.wnproductions.nl

Juli

3, 4, 5: Eindhoven www.pasarmalamasia.nl

17, 18, 19: Groningen www.pasarmalamasia.nl
25, 26: Vaassen www.pasaroostwest.nl
28, t/m 31: Steenwijk www.wnproductions.nl

Augustus

1: Steenwijk www.wnproductions.nl
8, 9: Dieren www.pasaroostwest.nl
16 t/m 19: Dordrecht www.wnproductions.nl
21, 22, 23: Tilburg www.pasarmalamasia.nl
22, Ede www.tokoneba.nl
24, 25, 26, 27: Dordrecht www.wnproductions.nl

September

4, 5, 6: Assen www.flamproductions.nl
19, 20: Alkmaar www.stichtingstellar.nl
24 t/m 27: Alphen a/d Rijn www.wnproductions.nl

Oktober

2, 3, 4: Maastricht www.pasarmalamasia.nl
2, 3, 4: Enschede www.flamproductions.nl
17, 18: Rijswijk (ZH) www.pasarmalamarijswijk.nl
17, 18: Harderwijk www.flamproductions.nl
23, 24, 25: Nijmegen www.pasarmalamasia.nl
31: Leek www.stichtingstellar.nl

November

1: Leek www.stichtingstellar.nl
7, 8: Almere www.indischefeestavond.nl
21, 22, 23: Arnhem www.flamproductions.nl

December

19 dec. t/m 3 jan.: (behalve Kerstdagen en Nieuwjaarsdag)
Arnhem, Burgers Zoo www.wnproductions.nl

MEER DAN 40 NIEUW LANDEN

1ct naar vaste lijn

Meer informatie

MOBI PC

In samenwerking met borca-online

Reparatie, onderdelen, accessoires en batterijen voor al uw elektronische apparatuur. <http://www.mobipc.nl/onderdelen>

Colofon

Digitaal maandelijks Magazine van:
Nederlands Indisch Cultureel Centrum

Hoofredacteur: Hans Vogelsang

Redactie:

Jean-Marie Bosch van Drakestein

Eugene Brehen

Juniorredacteur: Chinook de Deugd

Correspondenten:

Albert van Prehn

Ferry Schwab (ICM-online)

Silfraire Delhaye (Indisch Platform)

Armando Ello (Hoezo Indo)

Ivo Pabbruwe (New Zealand)

Gedichten: Mary-Jane Sahanaja

Columns: Anita Bunt

Vormgeving & lay-out: Hans Vogelsang

Ondersteuning: Groep de Mos, Den Haag

Technische realisatie: Dennis v.d. Ham

(Borca-Online Computer Service)

<http://www.borca-online.nl/>

Versijning: de 15^e van elke maand

Sluitingsdatum kopij en advertenties:

de 10^e van elke maand

Advertentietarieven: op aanvraag

Abonnement NICC Magazine: GRATIS

Postadres: Newtonstraat 660

2562 LA Den Haag - Nederland

W: www.indisch-centrum-den Haag.nl

E: <http://indisch-centrum-den Haag.blogspot.com>

@: info@indisch-centrum-den Haag.nl

Aanmelden NICC Magazine (subscribe),

opzeggen NICC Magazine (unsubscribe):

info@indisch-centrum-den Haag.nl

Rabobank IBAN: NL39 RABO 0129 2168 36

t.n.v. N.I.C.C. te Den Haag

BIC: RABONL2U

Overname van (delen van de) inhoud is toegestaan, mits met bronvermelding.

© 2015 N.I.C.C. Den Haag

de Indische wereld
 MAGAZINE VOOR DE INDISCHE NEDERLANDER

Indische Internetkrant: www.icm-online.nl - schwab@icm-online.nl

Tegen inlevering **van deze BON**

ontvangt u op 17 en 18 oktober 2015 aan de kassa van de

Pasar Malam Rijswijk

€ 2,00 korting op een entreekaartje

DE BROODFABRIEK
 EXPO & EVENT CENTER

Volmerlaan 12, 2288 GD Rijswijk

www.pasarmalamrijswijk.nl

alleen geldig op de entreekaart voor een volwassene op 17 en 18 oktober 2015
 niet geldig in combinatie met andere acties

Borca
Computer

Online
Service

Weimarstraat 39
2562 GP Den Haag
070-364 2806
www.borca-online.nl

Wilt u familie, vrienden of leden van uw club of vereniging gratis abonnee maken? Gebruikt u dan dit formulier

e-mail adressenlijst

	NAAM	e – MAIL ADRES
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11		
12		
13		
14		
15		
16		
17		
18		
19		
20		
21		
22		
23		
24		
25		

Deze e-mail-adressenlijst 'knippen en plakken' en versturen naar e-mail: info@indisch-centrum-den Haag.nl of printen en versturen per post (voldoende frankeren) naar: Administratie NICC Magazine # Newtonstraat 660 # 2562 LA Den Haag